

Bankbarometern

---

29 mars 2023

Innehåll

Bankbarometern	1
Förord	3
Sammanfattning	4
Den svenska bankmarknaden	5
Så fördelas bankernas utlåning	5
Bankernas utlåning till allmänheten	6
Bankernas finansiering	10
Bankernas lönsamhet	11
Bolåneaktörer utanför banksektorn	15
Betaltjänstföretagens volymer	16
Storbankerna	17
Bolånebanker	23
Sparbanker	27
Konsumtionskreditföretag	31
Värdepappersbanker	36
Leasingbolag	41
Bilaga – Kategorisering av företag	45

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Epost finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förord

Bankbarometern ger en övergripande bild av utvecklingen i det svenska banksystemet, utifrån läget vid det senaste halvårsskiftet.

I rapporten beskriver vi översiktligt utvecklingen för de banker, kreditmarknadsföretag, bostadskreditinstitut och betalningsinstitut som Finansinspektionen (FI) har tillsyn över. Rapporten är deskriptiv och utgår ifrån företagens balans- och resultaträkningar. Den har inte som syfte att bedöma stabiliteten i det svenska banksystemet – det gör istället FI:s stabilitetsrapport. Bankbarometern ges ut en gång i halvåret och den beskriver utvecklingen under de senaste tolv månaderna med fokus på det senaste halvåret. Tillväxttakterna som vi presenterar i rapporten är inte justerade för valutakursförändringar.

Bankbarometern beskriver det svenska banksystemet men omfattar även svenska bankers verksamhet utanför Sverige. Så för att förtydliga fokuserar den här rapporten på banksektorn från två håll: ett där vi tittar på bankverksamhet generellt inom Sverige (här ingår filialer till utländska banker) och ett där fokus ligger på svenska bankers verksamhet totalt (inte bara i Sverige).

Bankbarometern utgår från den konsoliderade gruppnivån för de svenska banker som ingår i en så kallad konsoliderad situation. I den ingår enskilda dotterbolag till svenska banker och kreditmarknadsföretag som står under FI:s tillsyn. Bostadskreditinstitutens och betalningsinstitutens verksamhet beskriver vi i avsnittet ”Den svenska bankmarknaden”.

I rapporten benämner vi banker och kreditmarknadsföretag i huvudsak med samlingsnamnet ”banker”. Skillnaden mellan en bank och ett kreditmarknadsföretag är att i en bank ingår betalningsförmedling via generella betalningssystem, exempelvis RIX och Bankgirot.

Informationen som ligger till grund för Bankbarometern är i huvudsak den löpande inrapportering som svenska finansiella företag under tillsyn är skyldiga att göra till FI. Utöver de svenska företag som FI har full tillsyn över finns ett 30-tal svenska filialer till utländska banker som driver verksamhet i Sverige.

Rapporteringsunderlaget, och därmed vissa nyckeltal och volymer, skiljer sig något från SCB:s finansmarknadsstatistik till följd av något olika definitioner och skillnader i vilka företag som ingår i underlaget.

Sammanfattning

De svenska bankernas lönsamhet visar en positiv utveckling under andra halvåret 2022 efter en nedgång under det första halvåret 2022. Den genomsnittliga räntenettomarginalen för svenska banker är på den högsta nivån på flera år, även om det inte gäller för alla kategorier¹ som nämns i denna rapport. Utvecklingen beror på att ränteintäkterna från framför allt bankernas utlåning har ökat betydligt snabbare än räntekostnaderna kopplade till bankernas inlåning. Svenska banker har fortsatt bättre lönsamhet än europeiska banker generellt, och skillnaden har ökat något under det senaste halvåret.

Tillväxttakten i utlåningen till allmänheten ökade något under det gångna året. Utlåningen till allmänheten i Sverige ökade med 6,9 procent under 2022, jämfört med 6,8 procent under 2021. Merparten av ökningen under 2022 kommer från utlåning till icke-finansiella företag, som ökade med 13,5 procent. Ökningen var ojämnt fördelad över året. Under det första halvåret ökade utlåning till allmänheten i Sverige med 4,9 procent och under det andra halvåret ökade den med 2 procent.

Vid årsskiftet stod de tre storbankerna för 58 procent av bolånemarknaden i Sverige. Medelstora banker med fokus på bostadsutlåning² tar fortfarande marknadsandelar på denna marknad och står nu för 19 procent av bolånen på den svenska bostadsmarknaden.

Värdepappersbankernas avkastning på eget kapital uppgick till cirka 23 procent 2022. Det är en halvering av detta jämförelsetal från 2021. En förklaring är minskade provisionsintäkter vilket dels förklaras av lägre aktivitet hos den typ av kunder som genererar courtage, dels lägre fondprovisioner som styrs av storleken på fondkapital.

Konsumtionskreditföretagen som grupp uppvisade ett försämrat resultat. Som nämns i förra upplagan av Bankbarometern, utgör Klarna en stor del i denna kategori, och påverkar därmed också kategorins resultat under perioden. Exkluderar vi Klarna är resultatet relativt stabilt över det senaste året.

---

¹ Se Bilagan

² SBAB, Länsförsäkringar Bank, Skandiabanken, Landshypotek, Borgo och Bluestep

Den svenska bankmarknaden

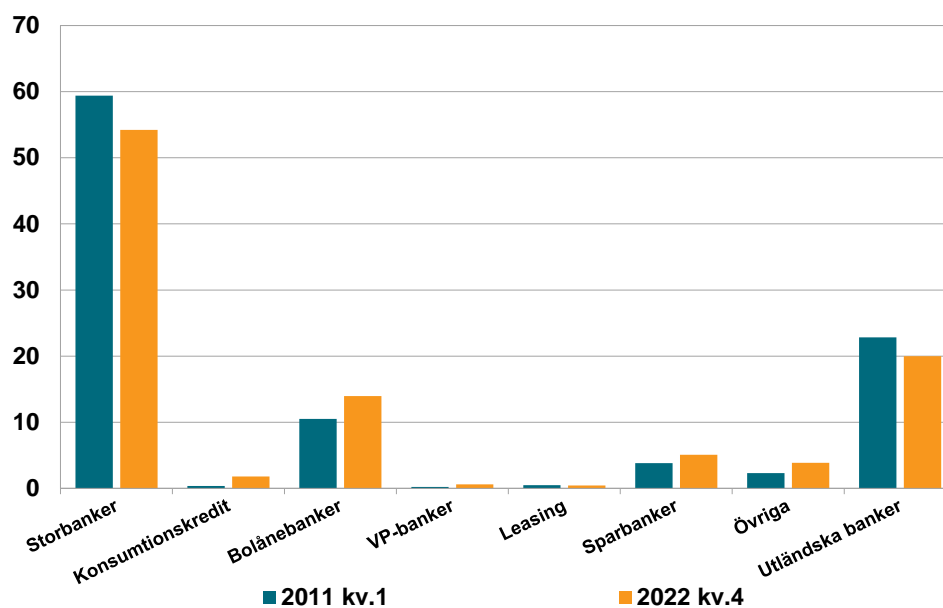
Efter en nedgång under det första halvåret 2022 har lönsamheten på den svenska bankmarknaden återgått till 2021 års nivåer. Svenska banker är fortsatt mer lönsamma än europeiska banker generellt, och skillnaden har ökat något under det senaste halvåret. Utvecklingen drivs främst av att förbättrade räntenettomarginaler har resulterat i att intäkterna ökat snabbare än kostnaderna.

Så fördelas bankernas utlåning

De svenska bankerna lånar i huvudsak ut till hushåll och företag i Sverige. Under det senaste årtiondet har storbankernas andel av utestående lån minskat. I början av 2011 stod storbankerna för 59 procent av den totala utlåningen till allmänheten i Sverige. Vid utgången av 2022 hade denna andel sjunkit till 54 procent (fig. 1).

1. Marknadsandelar av total utlåning till allmänheten i Sverige.

Procent

Källa: SCB.

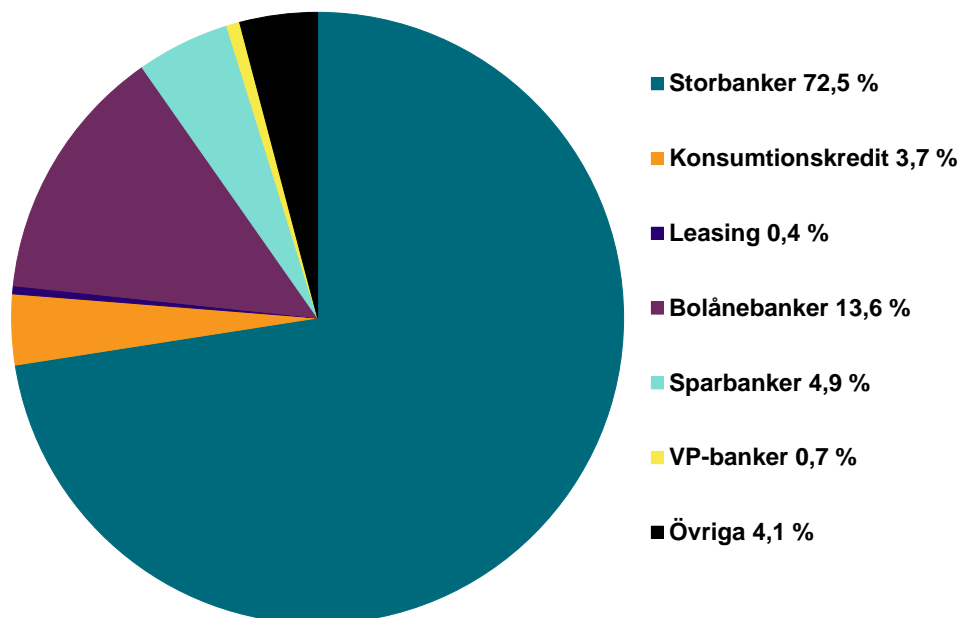
Anm. Inkluderar även utländska bankers filialer och dotterbolag. Data för kvartal 4, 2022.

Utvecklingen under 2022 visar att utländska bankers och bolånebankers utlåning växer något snabbare än marknaden som helhet. Både jämfört med utvecklingen vid halvårsskiftet, och vid samma tidpunkt ett år bakåt i tiden.

De tre svenska storbankerna har även en omfattande verksamhet utanför Sverige. Av den totala utlåningen till allmänheten, inklusive utlåning utanför Sverige, stod storbankerna för 71,5 procent vid utgången av 2022 (fig. 2).

2. Aktuell fördelning av svenska bankers *totala* utlåning

Procent

Källa: SCB och FI.

Anm. Avser total utlåning till allmänheten, även utanför Sverige. Data för kvartal 4, 2022.

Total utlåning innefattar inte bostadskreditinstitut och kreditförmedlare av bostadskrediter.

Bankernas utlåning till allmänheten

Utlåningen till allmänheten består av lån till hushåll och icke-finansiella företag.³

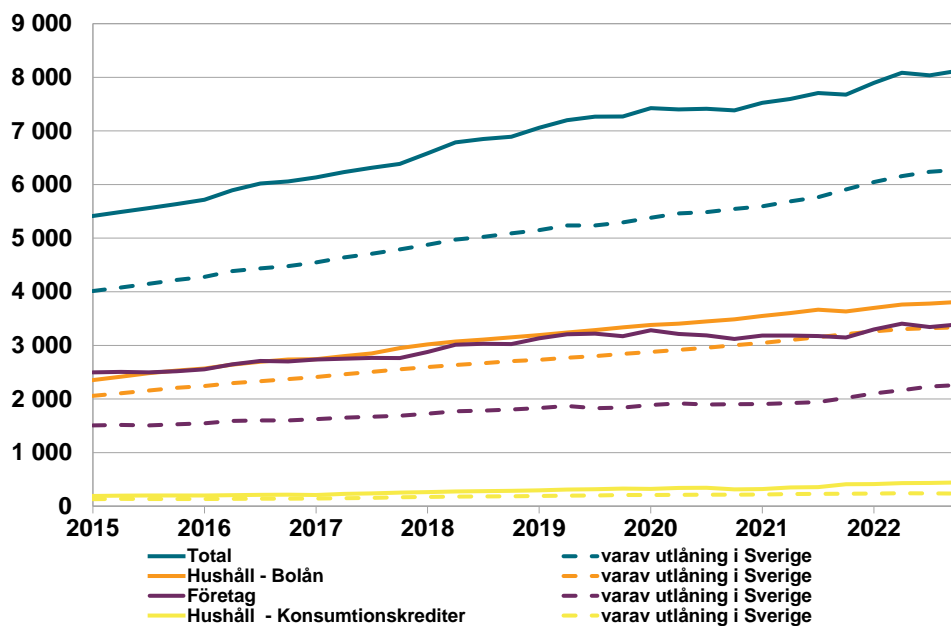
Under 2022 växte bankernas *totala* utlåning till allmänheten, i samtliga länder, med 5,7 procent. (fig. 3) Det är en ökning jämfört med 2021 då utlåningen ökade med 4 procent. Främst växte utlåning under det första halvåret 2022. Tillväxttakten var då 5,3 procent, att jämföra mot 0,5 procent för det andra halvåret. Som framgår av diagrammet nedan har skillnad mellan andelen företagsutlåning och andelen bolån minskat något under 2022.

Svenska bankers utlåning till hushåll med bostad som säkerhet ökade med 4,9 procent under 2022 (fig. 4). Det är en jämförelsevis stabil utveckling över tid.

³ Icke-finansiella företag inkluderar även offentlig sektor.

3. Utlåning till allmänheten Svenska banker total

Miljarder kronor

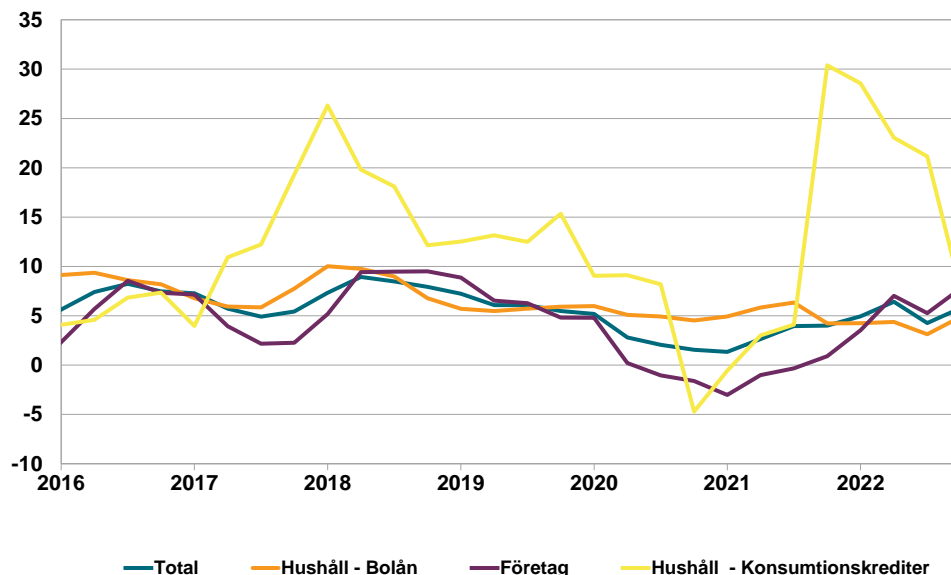

Källa: FI och SCB.

Anm. Avser total global utlåning till allmänheten.

4. Förändring i utlåning till allmänheten Svenska banker total

Procent

Källa: FI och SCB.

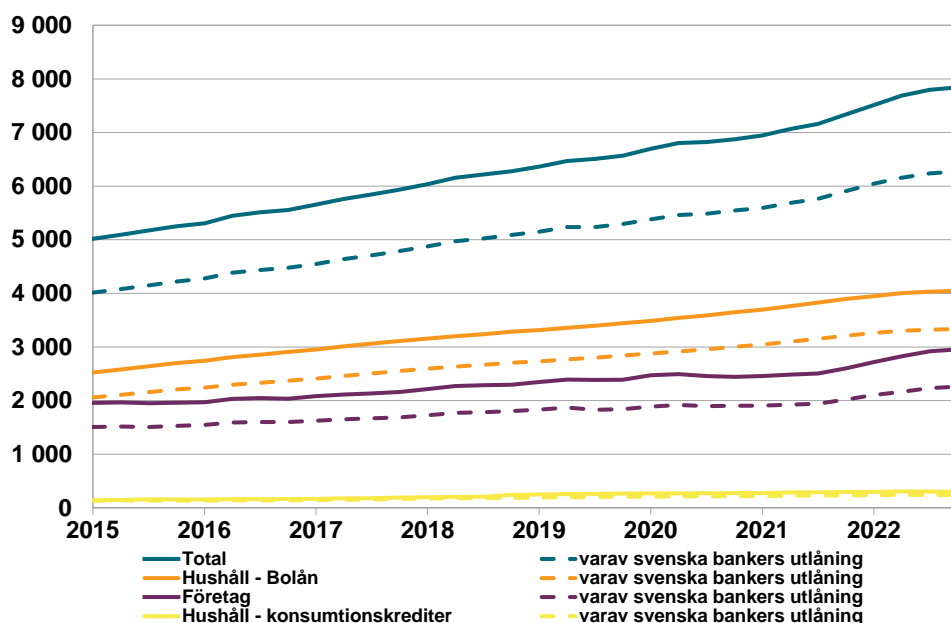
Anm. Visar procentuell förändring i utlåning till allmänheten mot samma kvartal föregående år.

Utlåningen till hushåll utgör 62,3 procent av bankernas totala utlåning till allmänheten i Sverige. Inom segmentet utgör bolån den största andelen (fig. 5). Bankernas utlåning till hushåll i Sverige, med bostäder som säkerhet, ligger stabilt på 52 procent av den totala utlåningen.

Utlåningen till allmänheten inom Sverige ökade under 2022 med 6,9 procent (fig. 6).⁴ Den procentuella utvecklingen är strax över tillväxttakten 2021, då den var 6,8 procent. Även här är det utlåningen till icke-finansiella företag som står för merparten av ökningen. Den ökade med 13,5 procent under året jämfört med 6,6 procent 2021.

5. Utlåning till allmänheten i Sverige

Miljarder kronor

Källa: SCB.

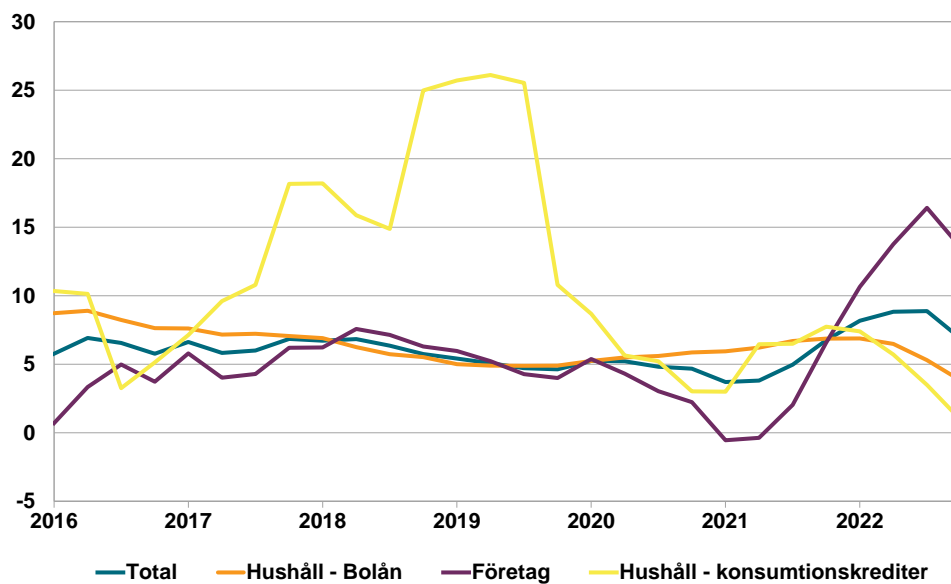
Anm. Inkluderar även utländska bankers filialer och dotterbolags utlåning i Sverige.

⁴Utlåning till allmänheten i Sverige inkluderar utländska filialer och dotterbolag.

6. Förändring i utlåning till allmänheten i Sverige

Procent

Källa: SCB.

Anm. Visar procentuell förändring i utlåning till allmänheten i Sverige mot samma kvartal föregående år.

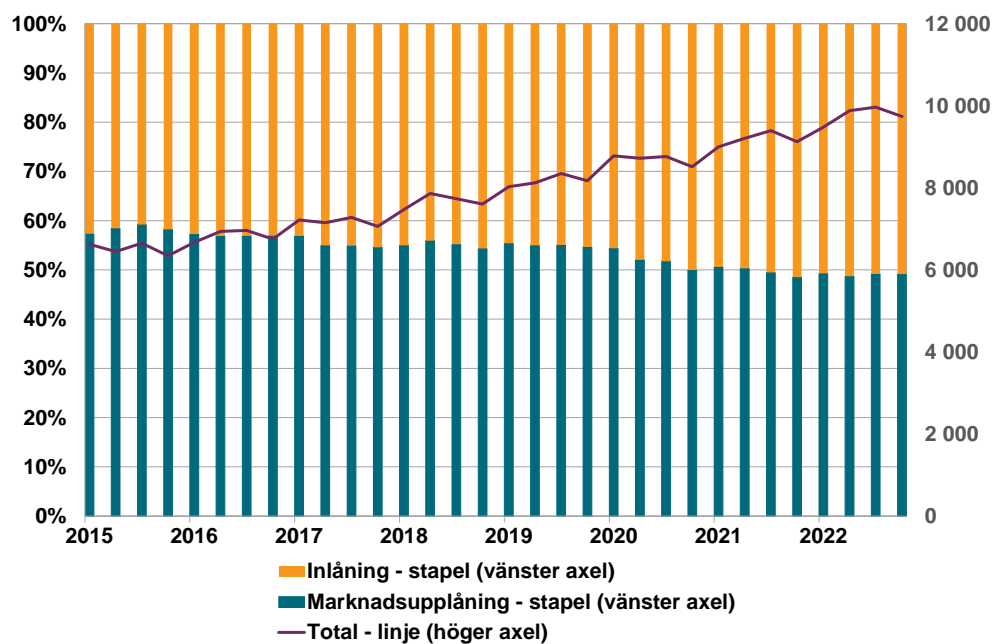
Bankernas finansiering

Bankerna finansierar sin utlåning med hjälp av dels marknadsupplåning i form av säkerställda och icke-säkerställda obligationer, dels inlåning från allmänheten. Sammantaget uppgick de svenska bankernas totala finansiering till 9 741 miljarder kronor vid utgången av det fjärde kvartalet 2022.

Marknadsfinansiering utgör en hög andel av bankernas finansiering jämfört med snittet hos banker i andra EU-länder. Vid utgången av 2022 stod marknadsupplåningen för 49,2 procent av bankernas totala finansiering, vilket är en i stort sett oförändrad nivå från årsskiftet 2021. I diagrammet nedan visar vi hur finansieringen är uppdelad på finansieringsform samt över tid (fig. 7).

7. Bankernas finansiering i form av inlåning och marknadsupplåning samt total finansiering exklusive eget kapital

Andel (vänster axel) och miljarder kronor (höger axel)

Källa: FI.

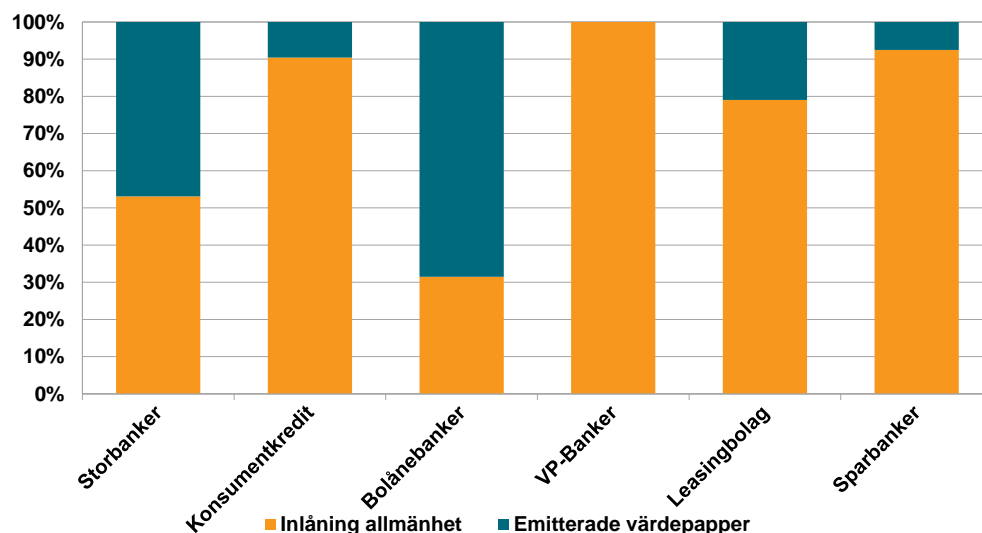
Anm. Enbart svenska banker.

Det är dock stor spridning vad gäller fördelningen av marknadsupplåning och inlåning mellan de olika företagskategorierna⁵ (fig. 8).

⁵ Övriga banker är inte med i illustrationen, då finansieringsfördelningen skiljer sig kraftigt inom kategorin.

8. Fördelning av finansiering per kategori kv.2 2022

Procent

Källa: FI.

Anm. Enbart svenska banker.

Bankernas lönsamhet

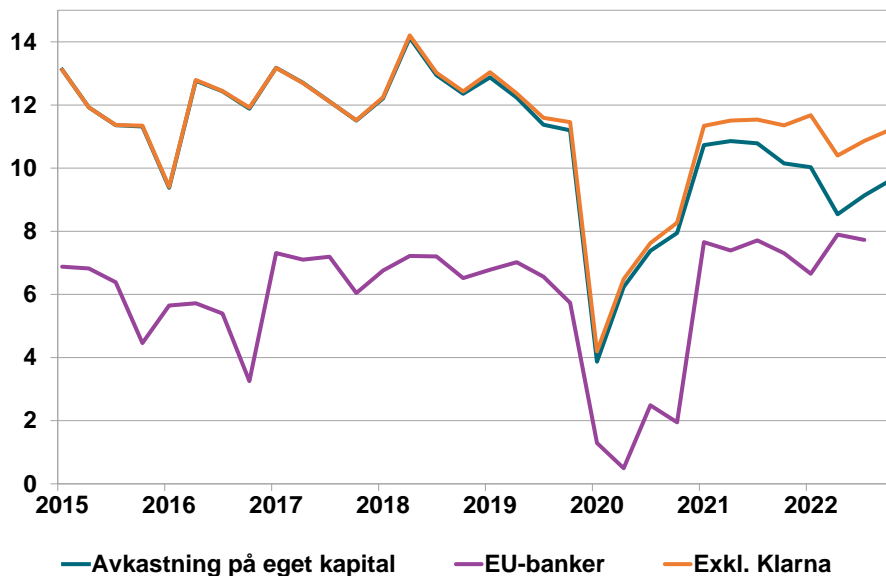
De svenska bankernas avkastning på eget kapital har under de senaste åren varit god. Efter en uppgång under pandemin minskade avkastningen på eget kapital något under det första halvåret 2022. Det senaste halvåret har avkastningen återigen ökat. Utvecklingen drivs främst av att räntenettet, som överlag är svenska bankers viktigaste inkomstkälla, ökat i förhållande till mängden utlåning. Intäkterna har därmed ökat snabbare än kostnaderna under det senaste halvåret. Övriga intäktskällor, exempelvis provisionsintäkter, har fortsatt gått sämre under det senaste halvåret.

Som illustrationerna nedan (fig. 9 och 10) visar har svenska bankers lönsamhet, både med och utan hänsyn till finansieringsstrukturen gått ner något över tid och börjat närma sig det europeiska genomsnittet. De senaste två kvartalen har trenden däremot vänt något, och svenska bankers lönsamhet förbättras mer än europeiska. Exkluderar vi Klarna, som dras med stora förluster, från jämförelsen blir skillnaden ännu tydligare.

I motsats till svenska banker uppvisade europeiska banker en i genomsnitt minskad avkastning på eget kapital under tredje kvartalet 2022. Utvecklingen förklaras av både högre kostnader och en marginell minskning av intäkter.

9. Genomsnittlig avkastning på eget kapital

Procent

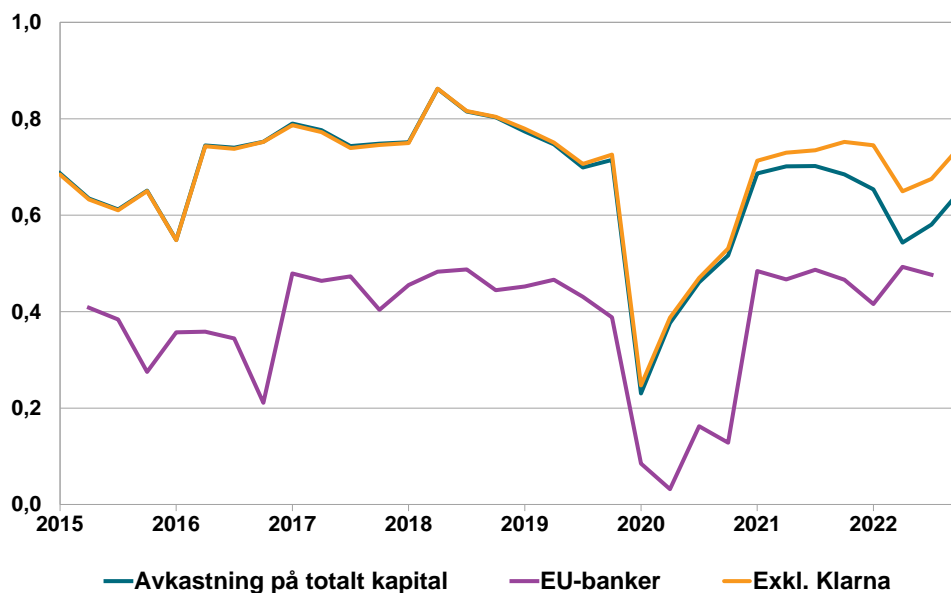

Källa: FI och Europeiska bankmyndigheten (EBA).

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Glidande medelvärde avser medelvärde de fyra senaste kvartalen.

10. Genomsnittlig avkastning på totalt kapital

Procent

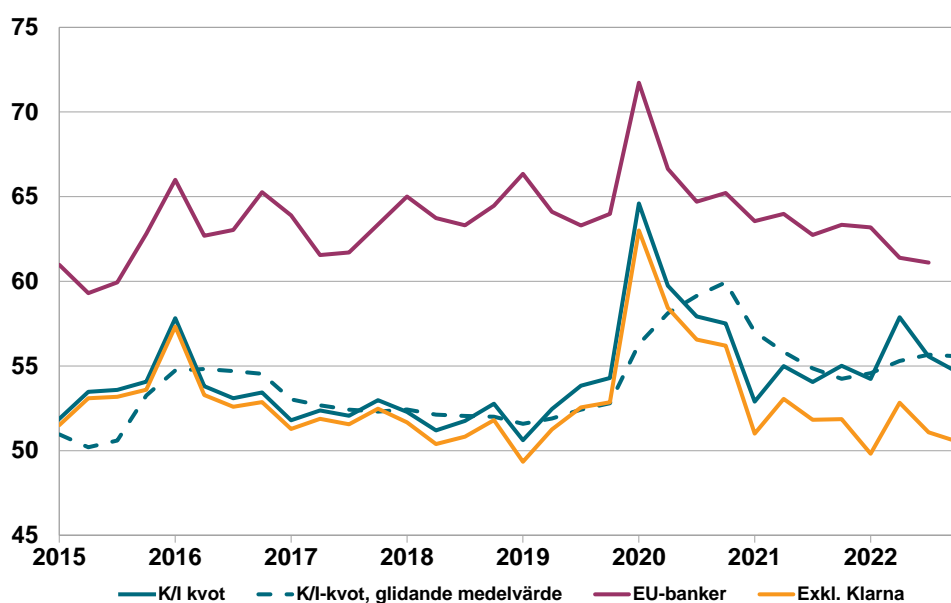
Källa: FI och EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

De svenska bankernas kostnader i förhållande till intäkterna (K/I-kvot) uppgick till 54,6 procent vid utgången av det fjärde kvartalet 2022. Exkluderas Klarna uppgick K/I-kvoten till 50,5 procent. Den långsiktiga trenden för K/I-kvoten har, bortsett från perioden under pandemin, varit stabil. Efter att inledningsvis ha ökat något under 2022 är kvoten nu tillbaka i linje med snittet för 2021. De europeiska bankerna visar en stadig trend med en i genomsnitt minskande K/I-kvot de senaste åren. Nivån är dock fortsatt klart högre än för svenska banker (fig. 11).

11. Genomsnittlig K/I-kvot

Procent

Källa: FI och EBA.

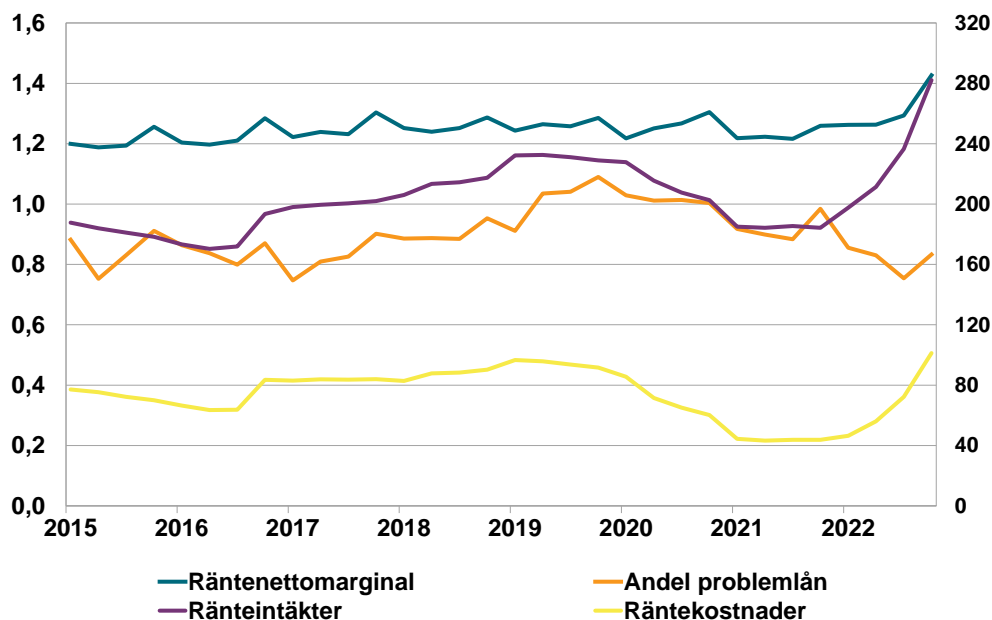
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Glidande medelvärde avser medelvärdet för de fyra senaste kvartalerna. Beräkningarna har uppdaterats i enlighet med EBA:s definition. Det ger en högre K/I-kvot men samma trend över hela perioden jämfört med tidigare definition som använts i tidigare versioner av rapporten.

Ett mått på kreditkvaliteten är hur stor andel bankernas problemlån⁶ utgör av den totala utlåningen. I slutet av 2022 uppgick de svenska bankernas andel problemlån till 0,8 procent (fig. 12). Andelen problemlån har varit stabil över en längre period, och är klart lägre än genomsnittet för europeiska banker, som låg på 1,8 procent vid utgången av tredje kvartalet 2022.

⁶ Lån, som antingen är förfallet till betalning med mer än 90 dagar eller om det finns en risk för uteblivna betalningar

12. Genomsnittlig räntenettomarginal, andel problemlån, totala ränteintäkter och totala räntekostnader.

Procent (vänster axel) och miljarder kronor (höger axel)

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

Räntenettet är den viktigaste intäktskällan för de flesta av de svenska bankerna. I figuren ovan visas räntenettomarginalen aggregerat för svenska banker.

Räntenettomarginalen som visar förhållandet mellan räntenetto och räntebärande tillgångar kan förväntas vara högre för riskfyllda krediter (exempelvis konsumtionskrediter) än krediter med lägre risk (exempelvis bolån). Men räntenettomarginalen förklaras också av andra faktorer, exempelvis konkurrensförhållanden.

För den svenska bankmarknaden som helhet har räntenettomarginalen under en längre tid legat på en stabil nivå mellan 1,2 och 1,3 procent. Det senaste kvartalet avviker dock från trenden och räntenettomarginalen uppgick fjärde kvartalet till 1,4 procent.

En särskild faktor som påverkat bankernas räntenettomarginaler under den här perioden rör bankernas inlåning i Riksbanken. Räntan på dessa medel följer Riksbankens styrränta vilken har höjts under året. I och med att bankerna överlag har en väsentlig inlåning i Riksbanken bidrog denna faktor till uppgången i bankernas ränteintäkter under det andra halvåret 2022.

Bolåneaktörer utanför banksektorn

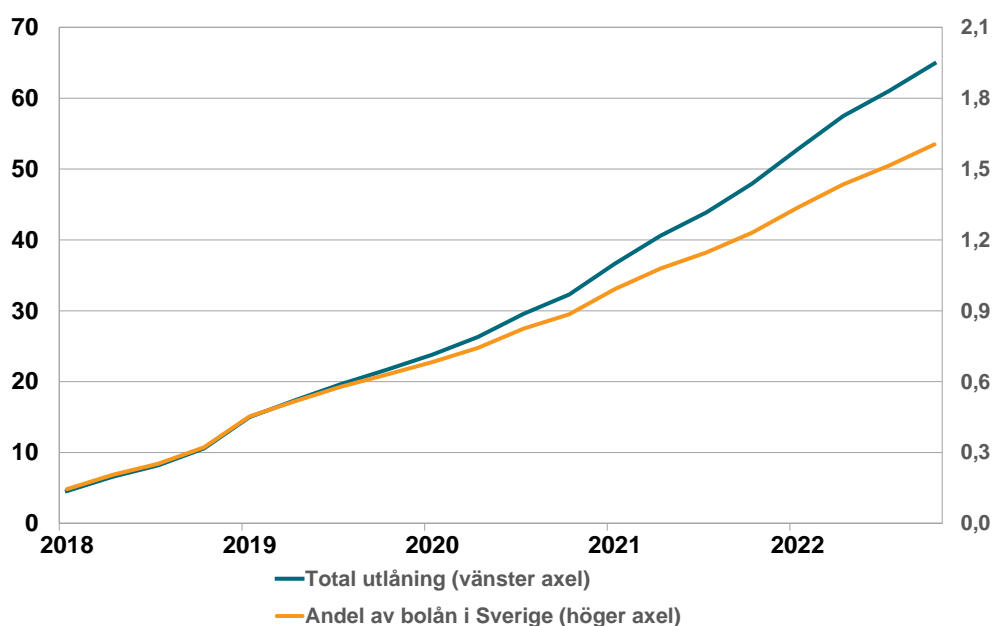
Under en längre tid har kreditgivare utanför den traditionella banksektorn etablerat sig på den svenska bolånemarknaden. Dessa aktörer finansierar inte sin bostadsutlåning med inlåning och behöver därför inte tillstånd som bank eller kreditmarknadsbolag.

De har olika affärsmodeller men förenas av att de ofta överför bolånen till ett närliggande företag som i sin tur överför kreditrisken till institutionella investerare. De volymer som de nya aktörerna genererar är fortfarande små i förhållande till den totala bolånestocken (cirka 65 miljarder kronor i slutet av 2022). Men tillväxttakten är fortsatt god: 35,4 procent under på ett år (fig. 13). Som andel av samtliga bolån i Sverige, står nu dessa bolag för 1,6 procent.

Hittills har samtliga aktörer som kommit i gång med sin verksamhet valt att rikta in sig på kunder med en låg kreditrisk. Det är kunder som oftast har en lägre belåningsgrad än genomsnittet för nya bolånekunder i Sverige.

13. Bostadskreditinstitutens totala utlåningsvolymer och andel av bolån i Sverige

Miljarder kronor (vänster axel) och procent (höger axel)

Källa: FI.

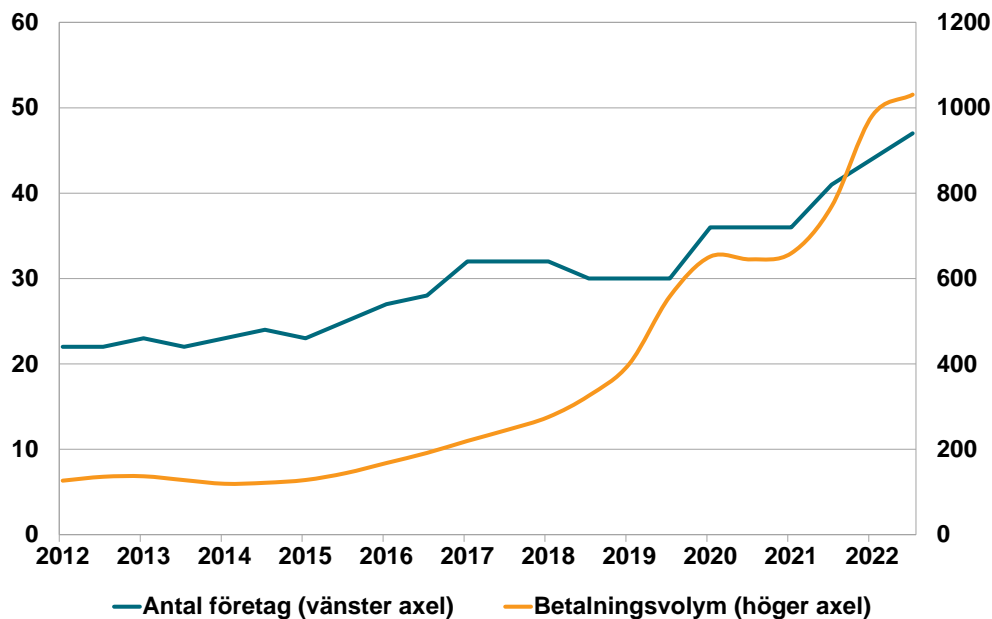
Betaltjänstföretagens volymer

De volymer som betaltjänstföretag förmedlar har vuxit snabbt under de senaste åren. Bara under det senaste året har de ökat med 34 procent och låg vid slutet av året på 1 031 miljarder kronor (fig. 14). Det beror bland annat på en snabb teknisk utveckling inom området, samtidigt som efterfrågan på digitala banktjänster- och lösningar har ökat.

Betaltjänstföretagen har vitt skilda affärsmodeller. Många erbjuder olika slags betallosningar, ofta inom e-handeln, medan andra i första hand är kortinlösare. Det finns även företag som erbjuder så kallad lånebaserad gräsrotsfinansiering (crowdfunding) och så kallade person-till-person-lån (peer-to-peer). Gemensamt för företagen är dock att de inte har banktillstånd och därmed inte får ta emot inlåning från allmänheten. Det innebär att de inte får ta emot betalmedel och använda dessa i andra syften än att genomföra själva betalningen. Vid utgången av 2022 fanns det 47 betaltjänstföretag i Sverige. Exempel på några av de största är Bambora och Trustly.

14. Antal betaltjänstföretag och deras totala betalningsvolymer

Antal bolag (vänster axel) och miljarder svenska kronor (höger axel),

Källa: FI.

Anm. Betalningsvolym avser senaste 12 månaderna.

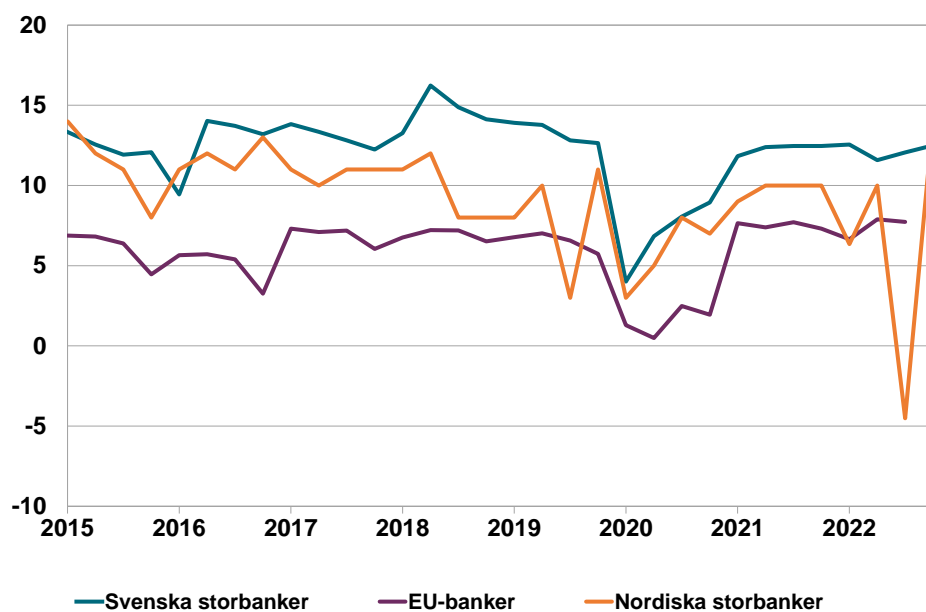
Storbankerna

De svenska storbankernas lönsamhet, har bortsett från en nedgång under pandemin, varit stabil i jämförelse med ett genomsnitt av banker inom EU.

Den genomsnittliga lönsamheten för de tre svenska storbankerna – Svenska Handelsbanken, SEB och Swedbank – har under de senaste åren minskat något. Denna trend förstärktes i den inledande fasen av pandemin då avkastningen på eget kapital försämrades, främst på grund av ökade reserveringar för kreditförluster för den förväntade effekten av pandemin. Vidare beslutade FI under första halvåret 2020 om sanktionsavgifter på 4 miljarder kronor respektive 1 miljard kronor mot Swedbank och SEB för brister i arbetet att motverka penningtvätt, vilket också påverkade lönsamheten negativt.

15. Avkastning på eget kapital

Procent

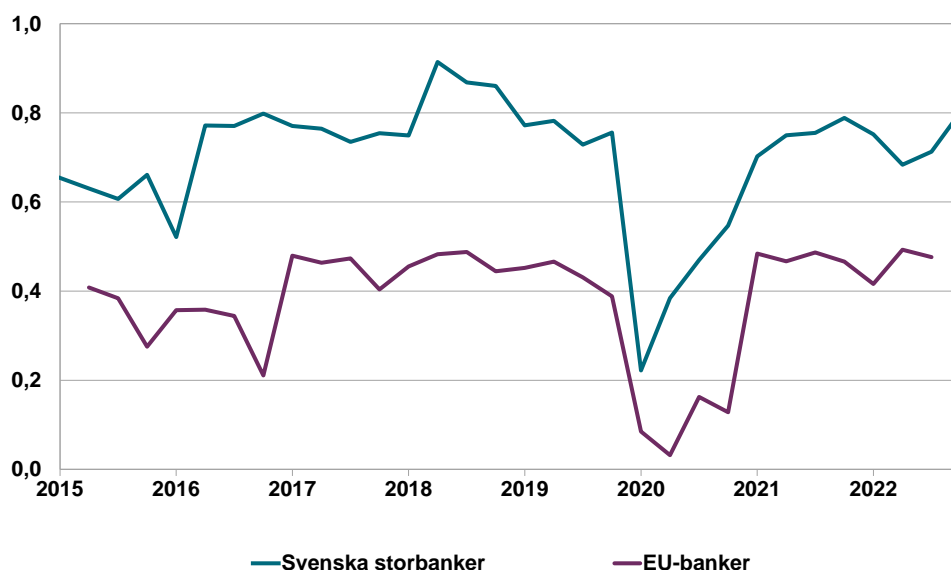

Källa: FI och EBA.

Anm. Kvoterna är beräknade enligt EBA:s metodhandbok för framtagning av jämförelsetal.

16. Avkastning på totalt kapital

Procent

Källa: FI och EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt

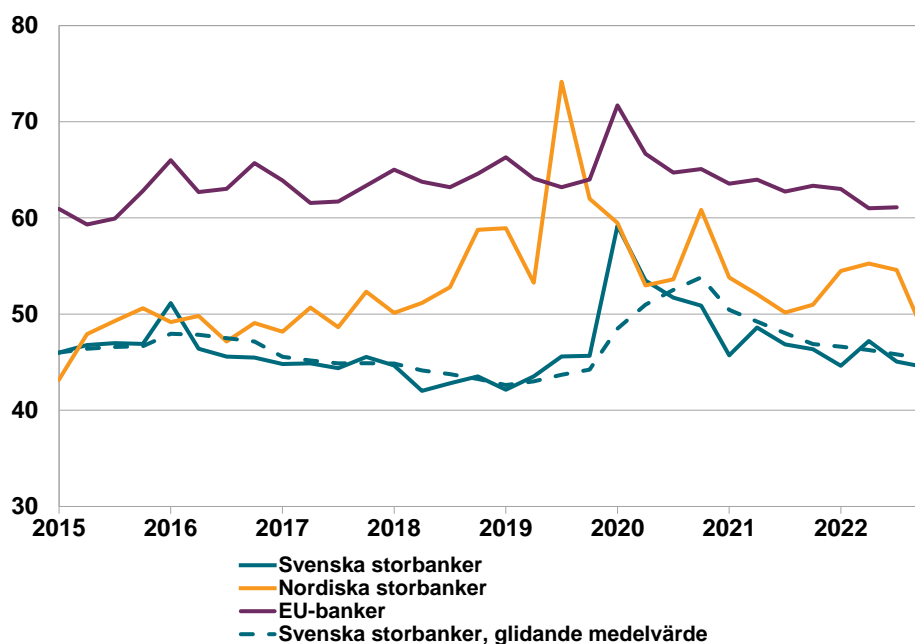
För helåret 2022 uppgick avkastningen på eget kapital till 12,2 procent, vilket kan jämföras med 12,3 procent för helåret 2021. Inledningsvis minskade storbankernas avkastning något under det första halvåret 2022 (fig. 15), och var det andra kvartalet 11,6 procent. Under det andra halvåret förbättrades resultatet för att för det fjärde kvartalet uppgå till 12,5 procent. Samma nedgång och återhämtning gäller även för avkastningen på totalt kapital som bortser från bankernas finansieringsstruktur.

De svenska storbankernas lönsamhet var fortsatt högre än genomsnittet för andra storbanker inom EU⁷, vilket låg på 7,7 procent för det tredje kvartalet 2022. Uppgången i de svenska bankernas resultat under det andra halvåret beror på ett förbättrat räntenetto, vilket motverkas något av mindre försämringar i finansnettot och provisionsnettot.

⁷ EU-banker består av EBA:s viktade genomsnitt av de största bankerna i EU.

17. K/I-kvot

Procent

Källa: FI, EBA, Eikon

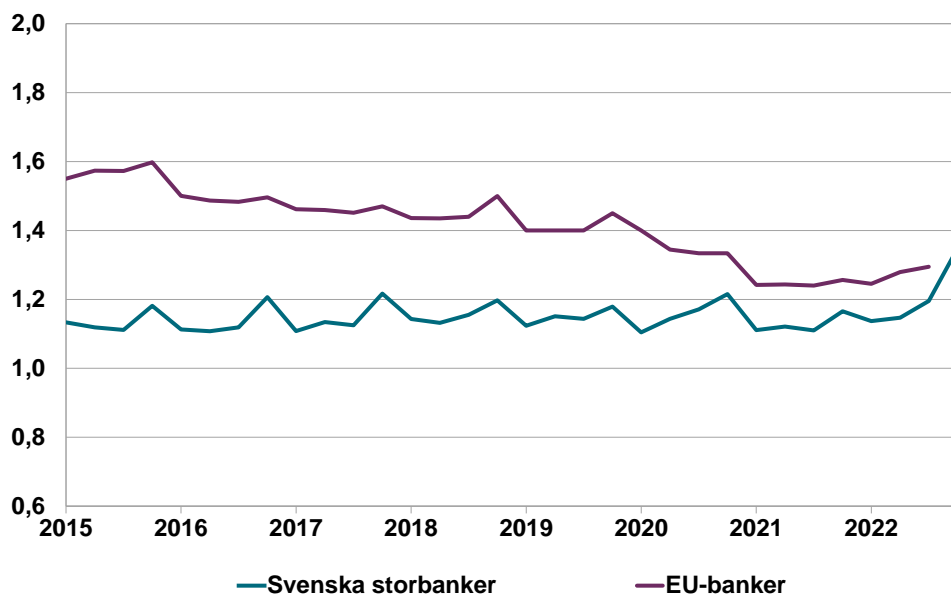
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Beräkningarna har uppdaterats i enlighet med EBA:s definition. Det ger en högre K/I-kvot men samma trend över hela perioden jämfört med tidigare versioner av rapporten.

Kostnaderna i relation till intäkterna uppgick till 44,5 procent vid utgången av 2022 (fig. 17). Det är betydligt lägre än jämförbara banker i Norden och Europa.

En potentiell förklaring till detta är att de svenska bankerna har kommit långt i att digitalisera sin verksamhet, vilket kan förklara varför de har lägre kostnader i relation till intäkter än andra banker i EU. Den ökade digitaliseringen har gjort det möjligt för de svenska storbankerna att ha färre fysiska bankkontor och en lägre personaltäthet inom många funktioner.

18. Räntenettomarginal

Procent

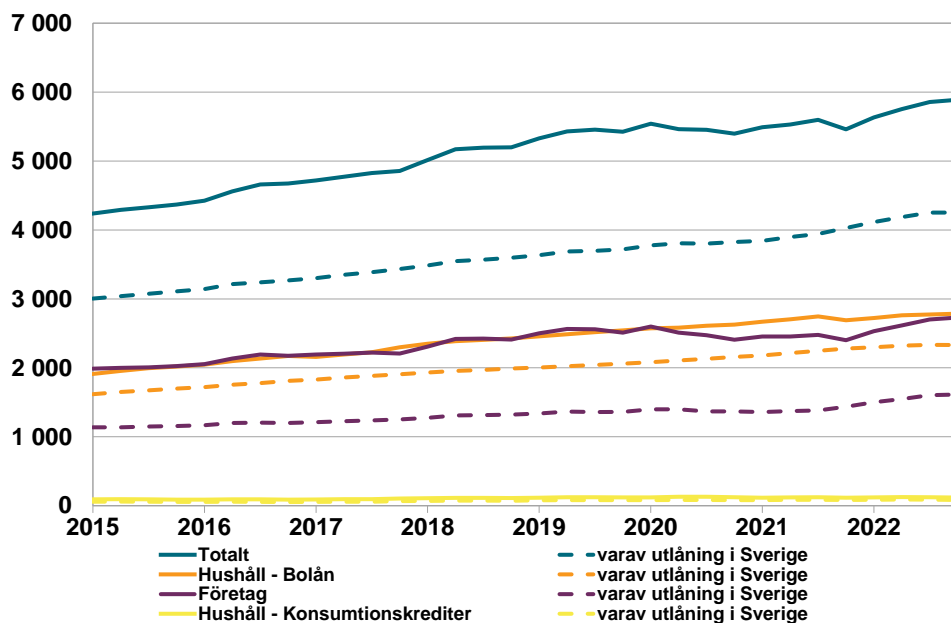
Källa: FI, EBA.

Anm. Avser viktade genomsnitt.

Storbankernas räntenettomarginal har ökat efter att i flera år varit relativt stabil. Vid utgången av 2022 uppgick marginalen till 1,35 procent (fig. 18). Räntenettomarginalen inom EU har stabiliserats under det senaste året efter att ha varit nedåtgående under en längre period.

19. Storbankernas totala utlåning till allmänheten

Miljarder kronor

Källa: FI och SCB.

Anm. Avser all utlåning på gruppnivå.

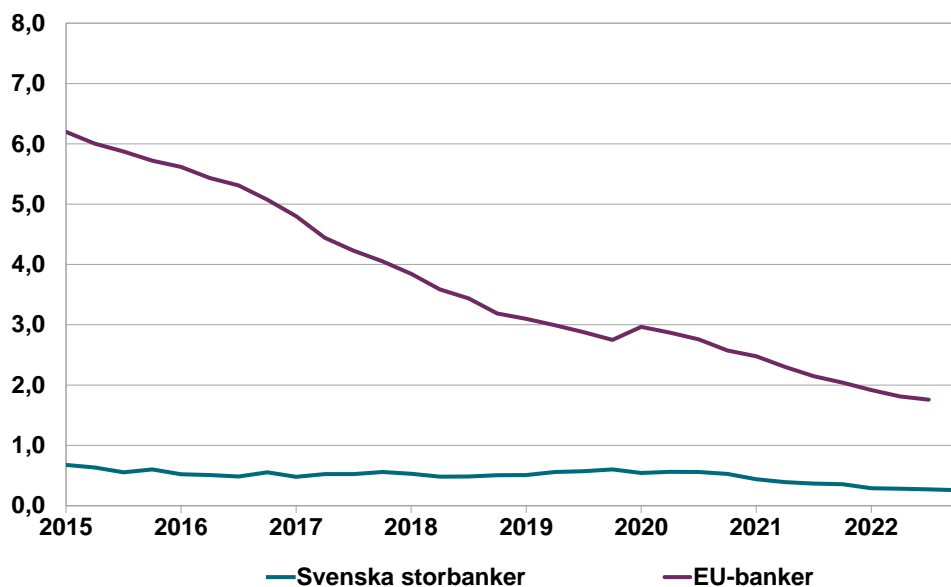
Under 2022 ökade storbankernas utlåning till allmänheten med 7,9 procent (se diagram 19), där utlåning till icke-finansiella företag stod för merparten av ökningen. Trenden för Storbankernas företagsutlåning har länge varit nedåtgående. Under 2022 har den däremot ökat framför allt inom Sverige.

Bostadsutlåningen har i volym ökat med 3,6 procent under 2022 och står nu för 47,3 procent av storbankernas totala utlåning till allmänheten (globalt, det vill säga inte enbart inom Sverige). I slutet av 2021 var samma jämförelsetal 49,3 procent.

Konsumtionslånen har ökat med 2,8 procent under 2022. Som andel av storbankernas totala utlåning till allmänheten har den typen av krediter minskat från 2,1 till 2 procent.

En av anledningarna till att de svenska storbankerna har högre lönsamhet jämfört med vissa av de andra kategorierna av banker är att de generellt har lägre kreditförlustnivåer. De svenska storbankerna har haft en markant lägre andel problemlån än snittet för stora banker i övriga EU (fig. 20). De senaste åren har andelen problemlån generellt visat en nedåtgående trend. Nedgången har varit tydligast för övriga banker i EU som närmar sig de nivåer som de svenska storbankerna har.

20. Andel problemlån
Procent

Källa: FI och EBA.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Andel problemlån avser andel av total utlåning till allmänheten.

Bolånebanker

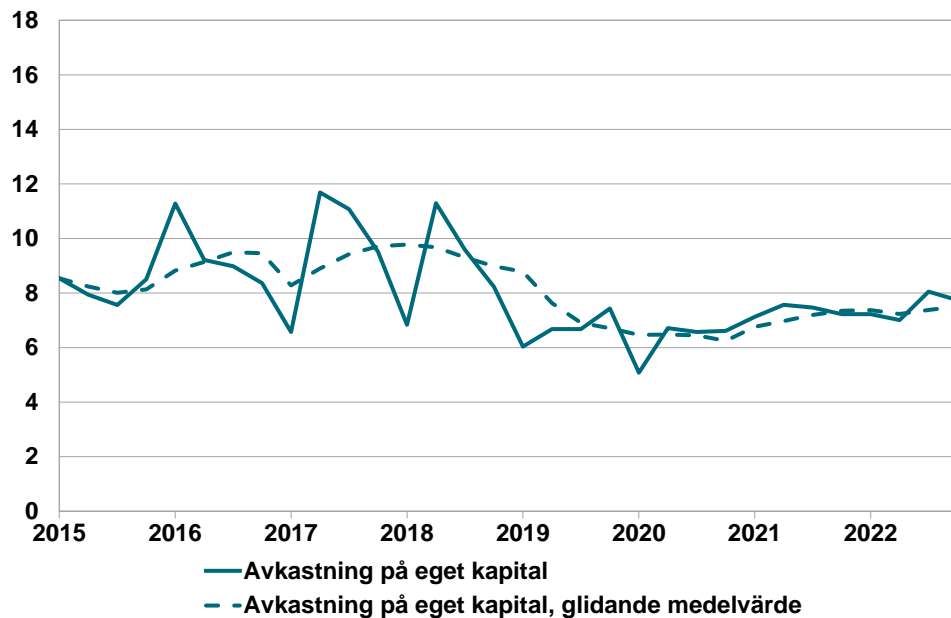
Bolånebankernas lönsamhet har ökat något det senaste halvåret och uppgick för helåret 2022 till 7,5 procent. De fortsätter att öka sina marknadsandelar inom bostadsutlåning. Deras kostnader i relation till intäkterna har minskat kraftigt de senare åren, men är nu på väg upp. Det är en följd av att kostnaderna har ökat något mer än intäkterna under 2022.

I den föregående upplagan av Bankbarometern introduceras ett nytt begrepp för kategoriseringen: bolånebanker. I tidigare upplagor har denna grupp kallats ”retailbanker”. Det nya begreppet är tydligare kopplat till deras huvudsakliga intjäningsområde.

De sex företag som vi nu benämner bolånebanker är: SBAB, Länsförsäkringar Bank, Skandiabanken, Landshypotek, Borgo och Bluestep. Gemensamt för dem är att de inriktar sig på utlåning till hushåll och mindre och medelstora företag, i huvudsak i Sverige. Deras fokus är på bolån och lån med annan fast egendom som säkerhet. Ett annat kännetecknande drag för dessa banker är att de till stor del finansierar sig genom marknadsupplåning, bland annat genom att ge ut säkerställda obligationer.

21. Avkastning på eget kapital

Procent

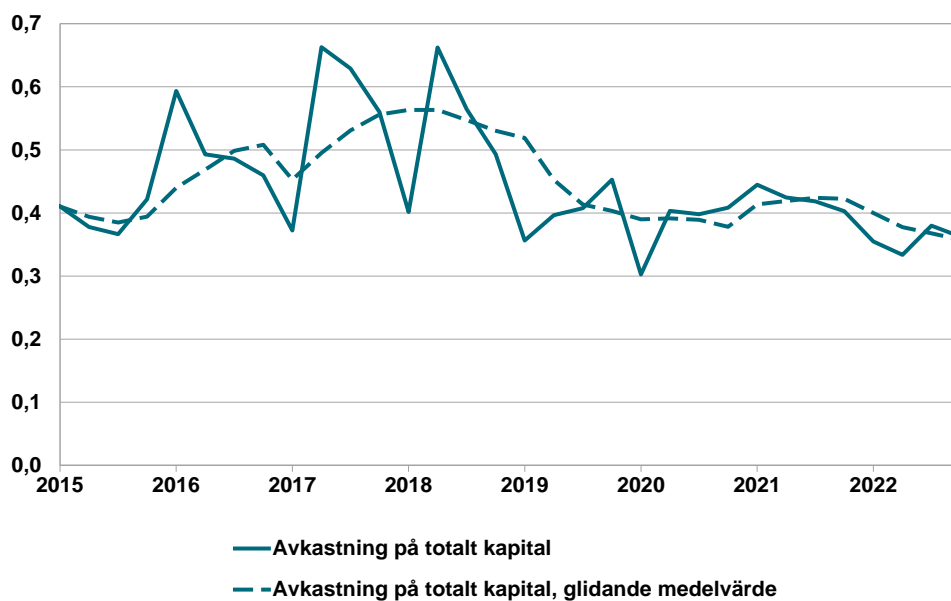

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

22. Avkastning på totalt kapital

Procent

Källa: FI.

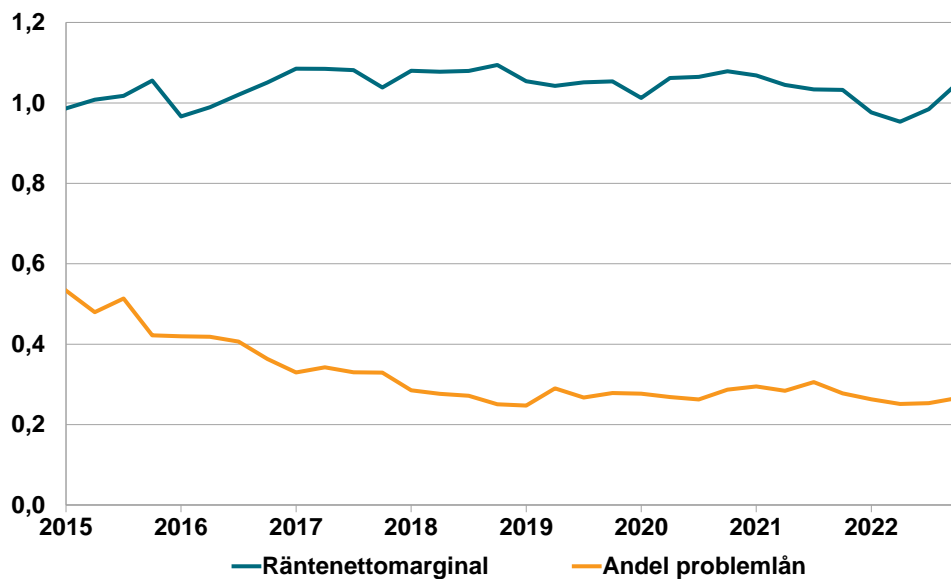
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt.

Avkastningen på eget kapital för bolånebankerna uppgick till 7,5 procent för helåret 2022. Det är 0,2 procentenheter högre än för helåret 2021. Utvecklingen över tid verkar ha stabiliserats omkring dagens nivå (se fig. 21). Avkastningen på totalt kapital har däremot visat en nedåtgående trend de senaste åren (fig. 22).

23. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

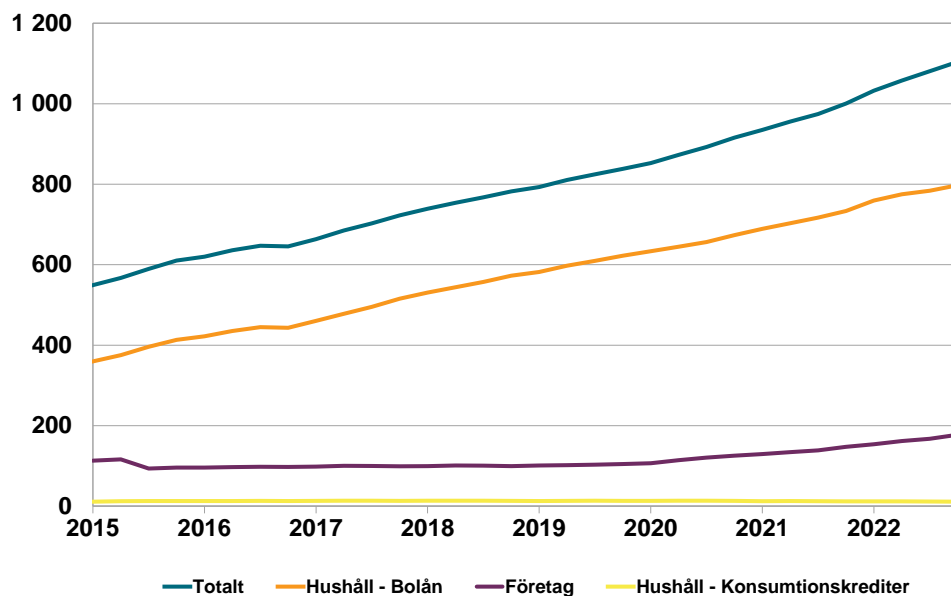
Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt. Andel problemlån avser andel av total utlåning till allmänheten.

Räntenettet är den dominerande intäktskällan och utgör en majoritet av de totala intäkterna. Räntenettomarginalen ligger fortsatt stabil över tid för bolånebankerna på en nivå runt 1 procent. För det fjärde kvartalet 2022 låg den på 1,05 procent. Bolånebankernas problemlån har minskat sedan 2015 och nu uppgår andelen problemlån i förhållande till utlåningen till 0,27 procent (se fig. 23).

24. Utlåning

Miljarder kronor

Källa: SCB.

Bolånebankerna har ökat sin utlåning till allmänheten stadigt under de senaste åren och stod i slutet av 2022 för 14 procent av den totala utlåningsstocken inom Sverige. Under 2022 steg utlåningen till allmänheten med 10,4 procent (fig. 24). Det innebär att de tar marknadsandelar på utlåningsmarknaden som helhet.

Bostadsutlåning, som utgör bolånebankernas huvudsakliga verksamhet, steg under samma period med 8,7 procent. Det kan jämföras med hela marknaden för bolån i Sverige som växte med 3,8 procent under samma period. Det innebär att dessa banker fortsätter att ta marknadsandelar även där.

Bolånebankerna har även ökat sin utlåning till icke-finansiella företag. Vid utgången av det fjärde kvartalet 2022 utgjorde det här segmentet 16 procent av bolånebankernas totala utlåning till allmänheten. Det är en ökning på 1,3 procentenheter jämfört med utgången av fjärde kvartalet 2021.

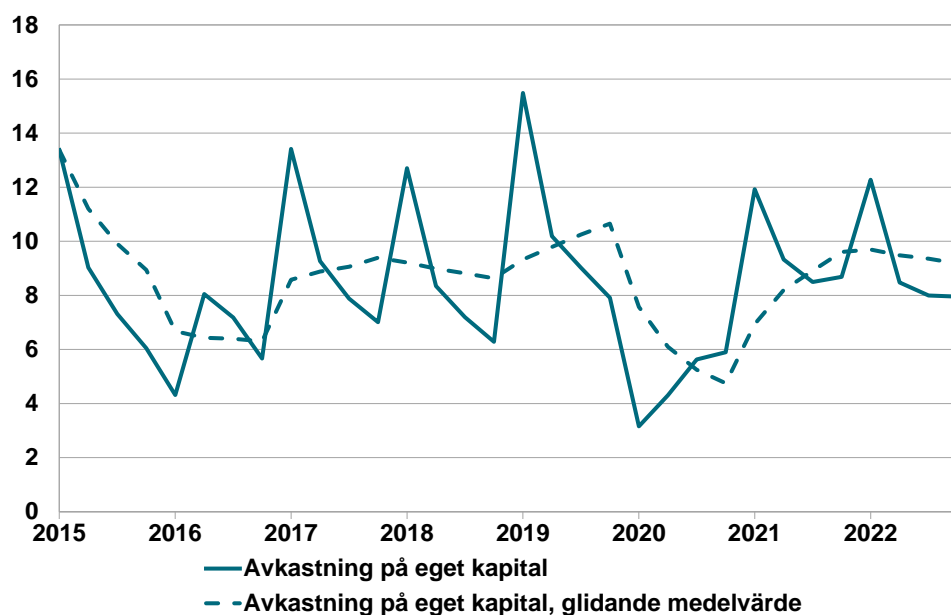
Sparbanker

Sparbankernas lönsamhet är fortsatt stabil. Trenden med ökande utlåning har stannat av under året och andelen problemlån har varit relativt stabil. Samtidigt uppgick räntenettomarginalen för fjärde kvartalet 2022 till den högsta nivån sedan 2015.

Kategorin sparbanker består av 59 banker som skiljer sig åt i storlek och lönsamhet. Gemensamt är att varje sparbank verkar inom ett specifikt geografiskt område. Sparbankerna har i regel som övergripande mål att främja den lokala ekonomin och det lokala näringslivet.

25. Avkastning på eget kapital

Procent

Källa: FI.

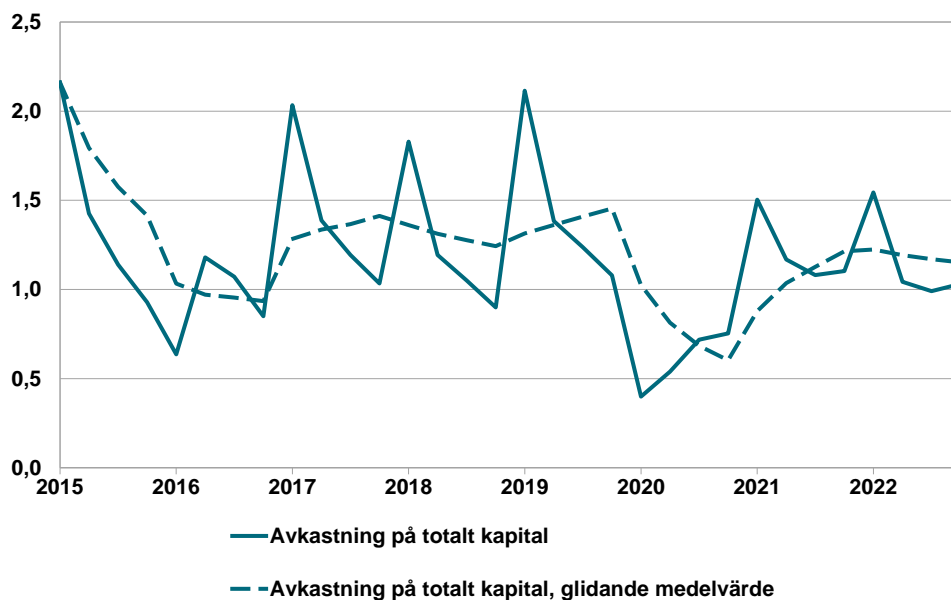
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Den cykliska trenden beror på att många sparbanker får utdelningar från Swedbank under det första kvartalet varje år.

Lönsamheten har under en längre period varit något lägre för sparbankerna än för den svenska bankmarknaden som helhet. En bidragande orsak kan vara att sparbankerna i de flesta fall har ett annat övergripande mål och därför inte har samma avkastningskrav som andra banker. Sparbankernas avkastning på eget kapital var 9,2 procent för helåret 2022 (se fig. 25), vilket är något lägre än för

2021 då den uppgick till 9,6 procent. Avkastningen på totalt kapital uppgick 2022 till 1 procent (fig. 26).

26. Avkastning på totalt kapital

Procent

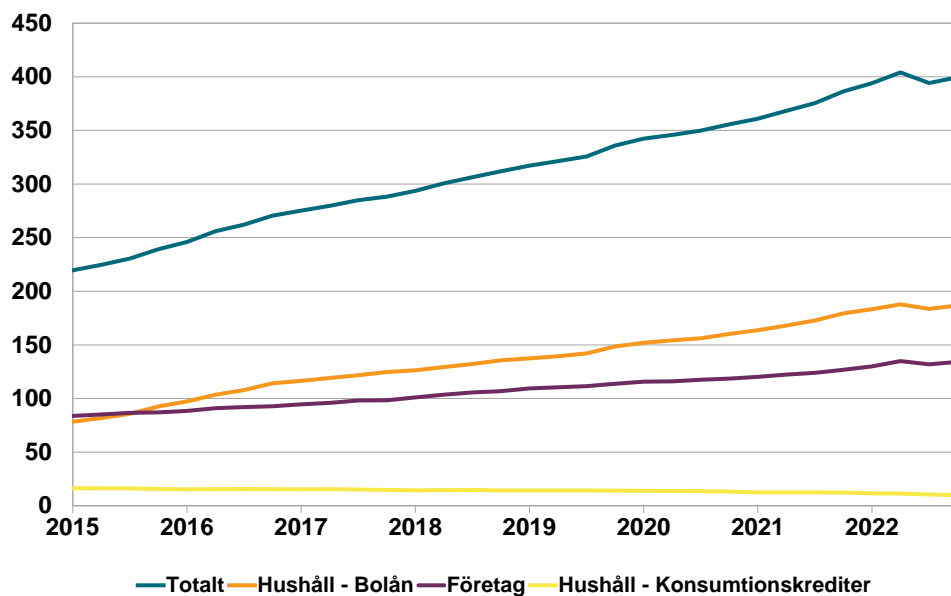
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Den cykliska trenden beror på att många sparbanker får utdelningar från Swedbank under det första kvartalet varje år.

Det är en stor spridning i lönsamhet mellan de olika sparbankerna. En möjlig förklaring till detta kan vara att den lokala ekonomiska utvecklingen och det lokala näringslivet varierar i de områden sparbankerna driver sin verksamhet.

27. Utlåning

Miljarder kronor

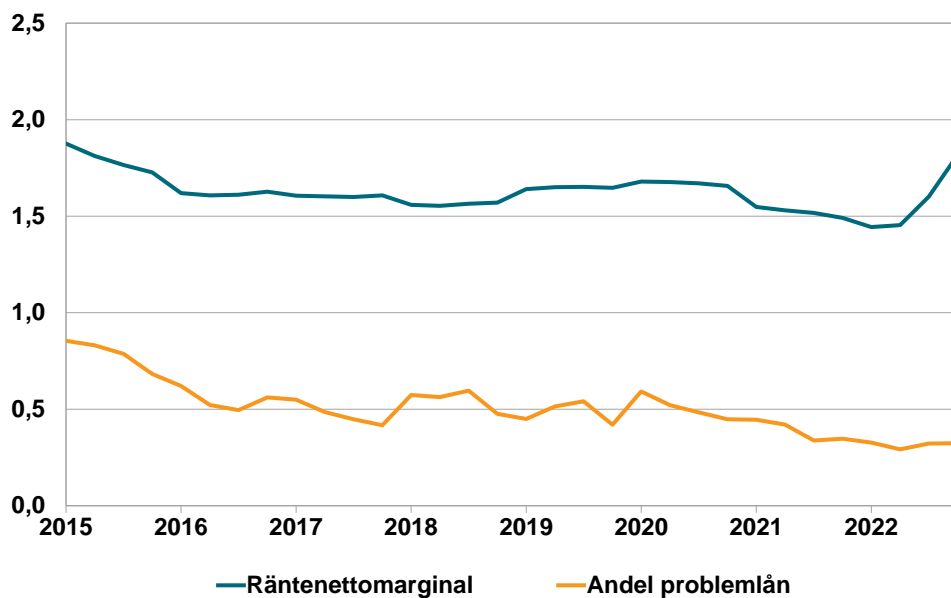

Källa: SCB.

Sparbankernas utlåning till allmänheten har haft en stabil utveckling under de senaste åren. Under 2022 ökade utlåningen med 3,44 procent samtidigt som marknaden som helhet ökade med 2 procent. Över tid har sparbankernas marknadsandelar av utlåningen till allmänheten varit stabil för samtliga typer av utlåning förutom konsumtionskrediter. När det gäller konsumtionskrediter har de under en femårsperiod minskat sin andel från 8,4 procent till 3,3 procent av den totala utlåningen (fig. 27).

28. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt. Andel problemlån avser andel av total utlåning till allmänheten.

Kreditkvaliteten hos sparbankerna har länge varit stabil. Andelen problemlån i relation till den totala utlåningen är nu nere på 0,3 procent. Räntenettomarginalen har den senaste tiden varit stabil omkring 1,5 procent (se fig .28), men den har börjat öka under året för att i slutet av 2022 uppgå till 1,8 procent. Det är den högsta nivån sedan det tredje kvartalet 2015.

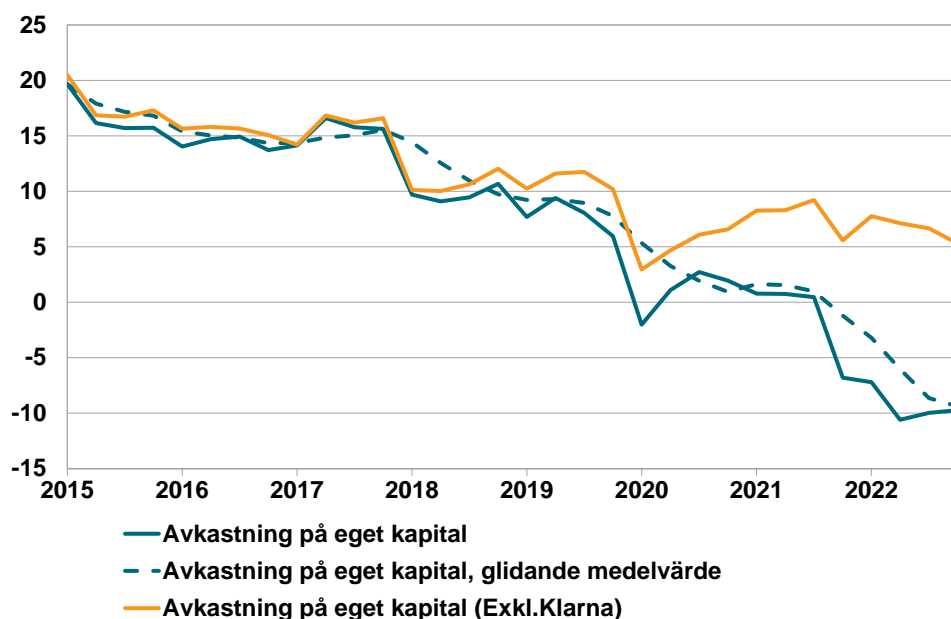
Konsumtionskreditföretag

Konsumtionskreditföretagens lönsamhet uppgick till -9,4 procent för helåret 2022. Det negativa resultatet förklaras av Klarnas vikt i kategorin och bolagets kraftigt negativa avkastning på eget kapital. Utan Klarna uppgick lönsamheten för kategorin som helhet till 6,8 procent.

Konsumtionskreditföretagens kärnverksamhet är att ge ut olika typer av krediter utan säkerhet till hushåll.⁸ Vissa konsumtionskreditföretag köper även förfallna fordringar av andra finansiella institut.

29. Avkastning på eget kapital

Procent

Källa: FI.

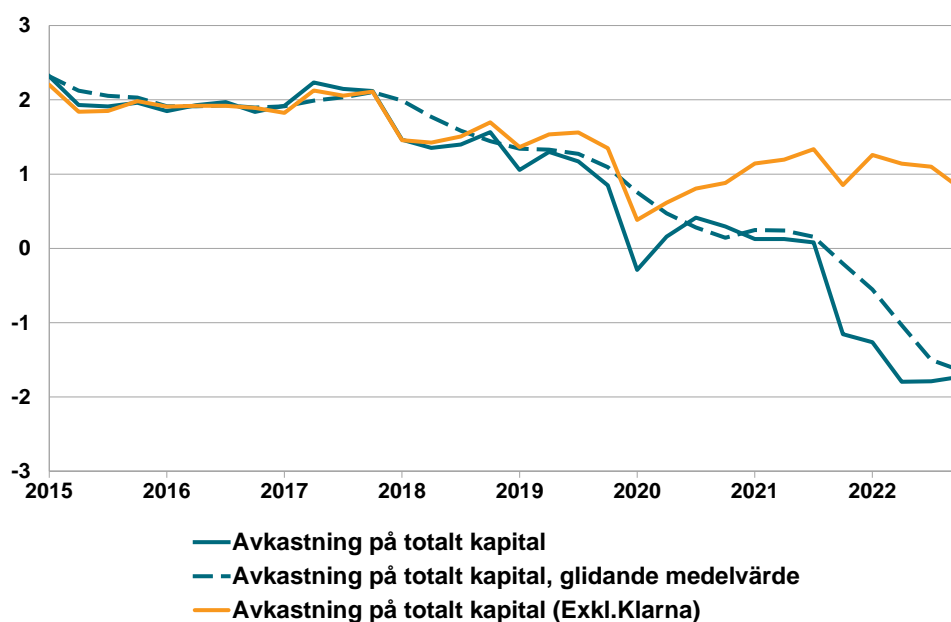
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Det glidande medelvärdet avser medelvärdet för de fyra senaste kvartalen. Orange linje visar utvecklingen om Klarna inte har varit en del av kategorin.

⁸ Konsumtionskreditföretag inkluderar endast konsumentkreditföretag som är banker eller kreditmarknadsföretag.

Lönsamheten för konsumentkreditföretagen har uppvisat en kraftigt nedåtgående trend (fig. 30). Även om det gäller för gruppen som helhet kan det negativa resultatet förklaras av Klarnas vikt i kategorin och bolagets kraftigt negativa avkastning på eget kapital. I figuren ovan visar vi därför avkastningen på eget kapital både med och utan Klarna som en del av kategorin. För helåret 2022 låg lönsamheten för kategorin med Klarna exkluderat på 6,8 procent. Tar vi däremot med Klarna i beräkningen är jämförelsetalet för kategorin minus 9,4 procent.

30. Avkastning på totalt kapital

Procent

Källa: FI.

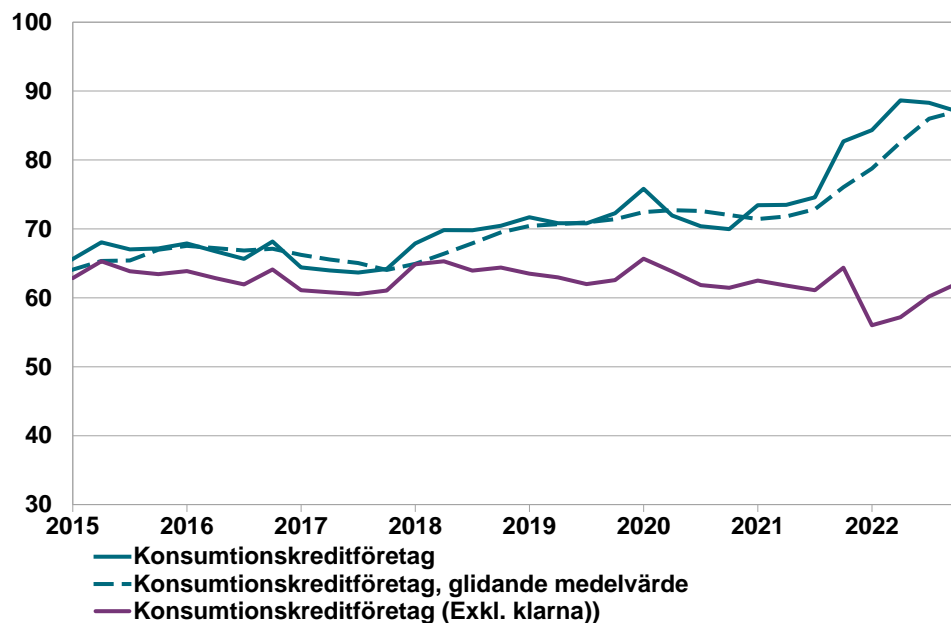
Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Det glidande medelvärdet avser medelvärdet för de fyra senaste kvartalen.

Avkastningen på totalt kapital följer samma mönster som avkastningen på eget kapital med en nedåtgående trend under de senaste åren. Inklusivt Klarna var avkastningen minus 1,7 procent vid utgången av 2022 och exkluderat Klarna uppgick den till 0,8 procent.

31. K/I-kvot

Procent

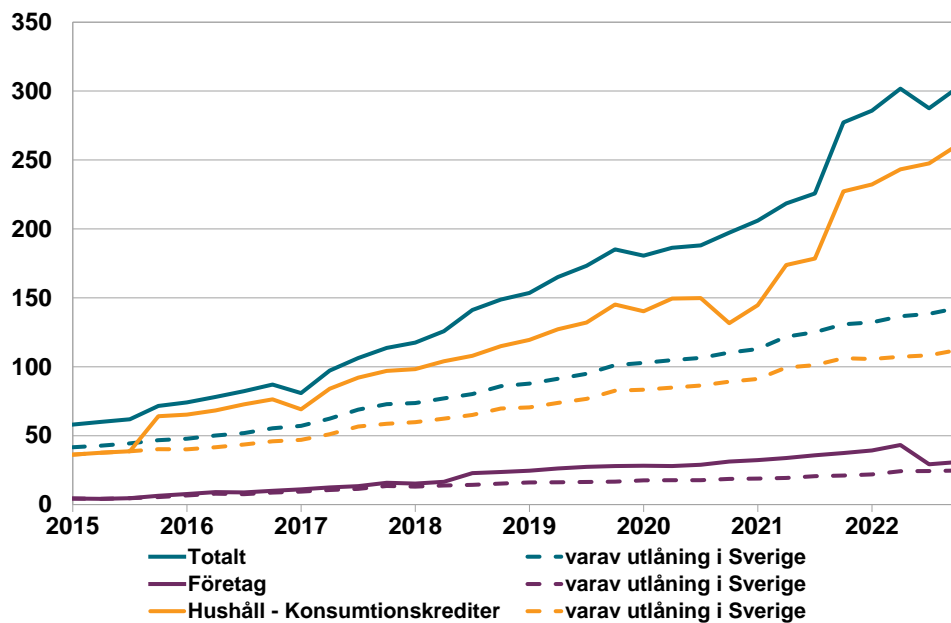
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Beräkningarna har uppdaterats i enlighet med EBA:s definition. Det ger en högre K/I-kvot men samma trend över hela perioden jämfört med tidigare versioner av rapporten.

Konsumtionskreditföretagens kostnader i relation till intäkter (K/I) uppgick till 87 procent. Det är den högsta nivån hittills under den period vi tittat på, från 2015 fram tills i dag (fig. 31). Även för detta jämförelsetal är det Klarnas kostnadsutveckling som påverkar kategorin. Utan Klarna ligger jämförelsetalet betydligt lägre: 62 procent efter fjärde kvartalet 2022.

32. Utlåning

Miljarder kronor

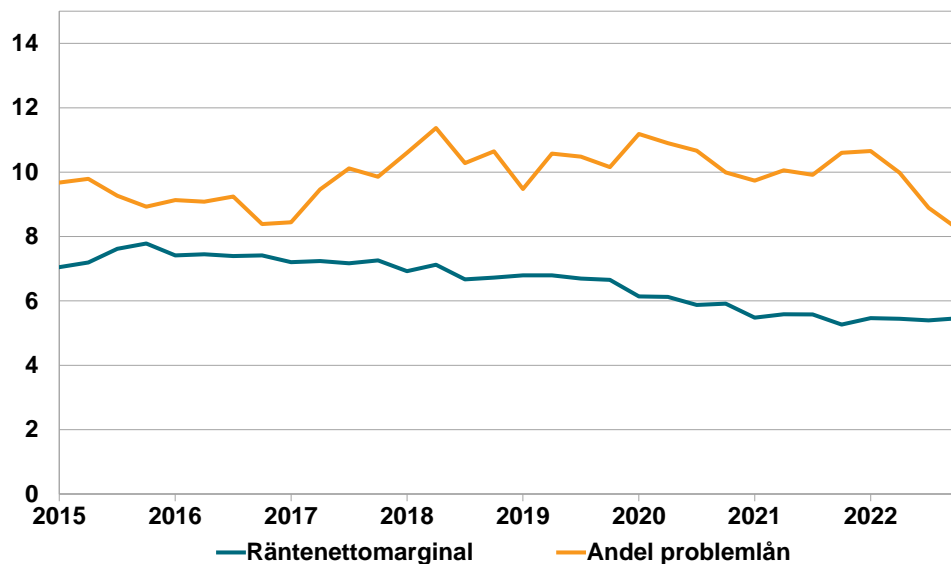

Källa: FI.

Utlåningen till allmänheten ökade under 2022 med 9,1 procent. Av den totala utlåningen stod konsumtionskrediter för 86,2 procent vid utgången av året (fig. 32). Den icke-finansiella företagsutlåningen har minskat något under året och utgör nu 10,2 procent av den totala utlåningen till allmänheten.

33. Räntenettomarginal och andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Avser viktade genomsnitt. Andel problemlån avser andel av total utlåning till allmänheten.

Konsumtionskreditföretagen är den kategori av finansiella företag på bankmarknaden som har den högsta räntenettomarginalen. Den har dock successivt sjunkit sedan början av 2019 och låg på 5,5 procent efter fjärde kvartalet (se fig. 33). Det är fortfarande en hög marginal i jämförelse med andra kategorier av banker. Den höga marginalen kan förklaras av en högre risknivå i utlåningen jämfört med andra banker. Den högre risknivån visar sig genom att andelen problemlån är markant högre jämfört med andra banker. Under 2022 har andelen problemlån sjunkit något för att nu uppgå till 8,2 procent.

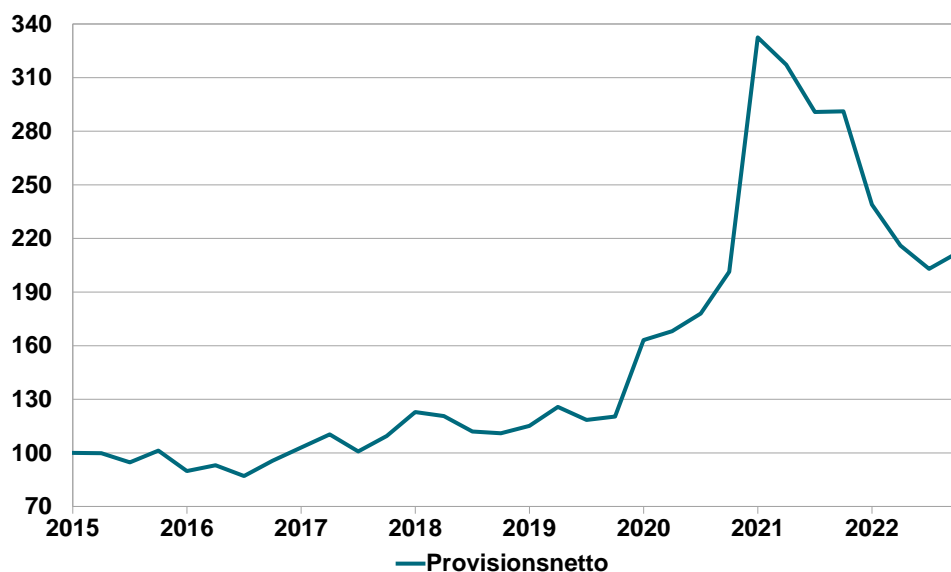
Värdepappersbanker

Värdepappersbankernas lönsamhet är mer beroende av provisionsintäkter än vad andra kategorier av banker är. Den lönsamhet som värdepappersbankerna visade under 2021 kvarstår inte, utan är nu tillbaka på samma nivå som innan pandemin.

Värdepappersbankerna är i jämförelse med övriga banker mer inriktade på handel med värdepapper samt fond- och kapitalförvaltning. Det medför att provisionsnettot blir en viktigare del av den totala intjäningen för kategorin som helhet.

Av de banker som ingår i kategorin har vissa större fokus på institutionella kunder samt förmögenhetsförvaltning och personlig rådgivning. Andra riktar sig till en bredare kundkrets med digitala plattformar för att förmedla olika sparprodukter, men också bolån.

34. Provisionsnetto Index = 100, kv.1 2015

Källa: FI.

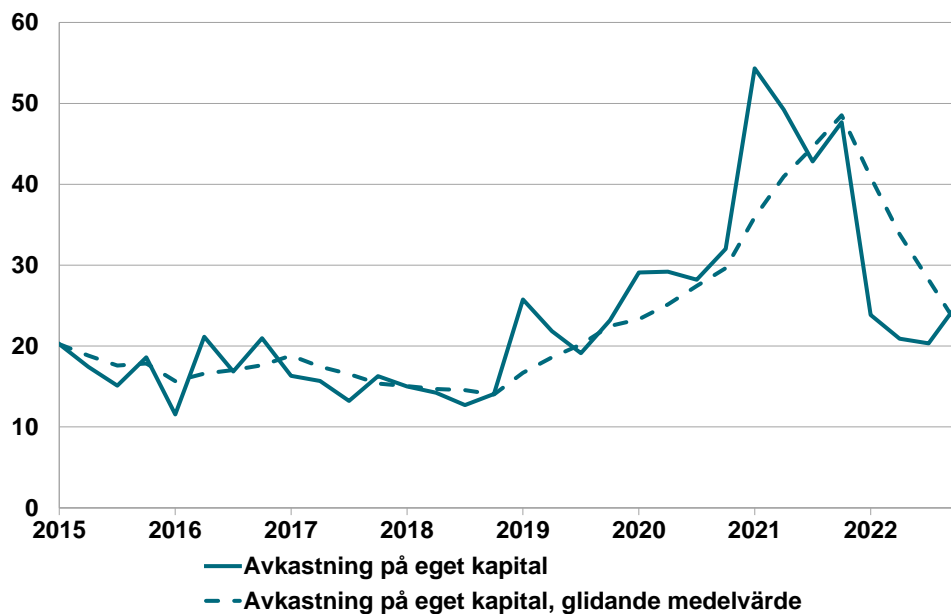
Anm. Indexerad med första kvartalet 2015 som bas.

Provisionsnettot stod för 67,3 procent av de totala intäkterna under det fjärde kvartalet 2022. Som illustreras, (fig. 34) ovan, har provisionsnettot fortsatt att minska under 2022. Detta förklaras till viss mån av att intäkterna som härrör från

fondprovisioner har minskat i takt med att aktiemarknaden i stort gått ned. Men även andra delar av provisionsnettot, som till exempel courtage- och valutaneppet, har gått ner under året. Alla dessa intäktskällor ingår i provisionsnettot för denna typ av banker.

35. Avkastning på eget kapital

Procent

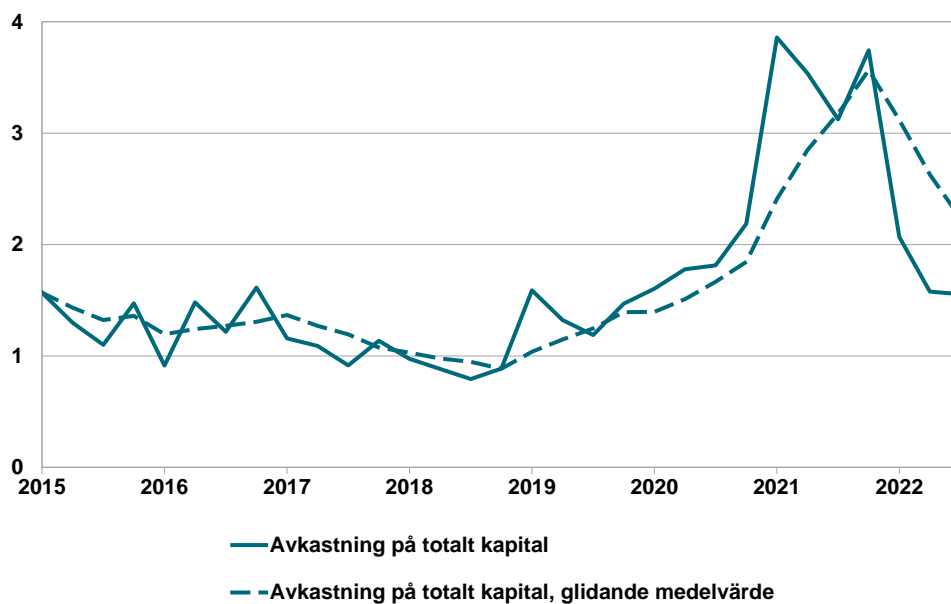
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Det glidande medelvärdet avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Värdepappersbankernas avkastning på eget kapital är överlag hög. Jämfört med rekordåret 2021 har den dock gått ned och är nu mer i linje med det långsiktiga snittet. För helåret 2022 låg den på 22,7 procent (fig. 36). Det kan jämföras med perioden före pandemins utbrott. För helåret 2019 uppgick avkastningen på eget kapital till 22,5 procent.

36. Avkastning på totalt kapital

Procent

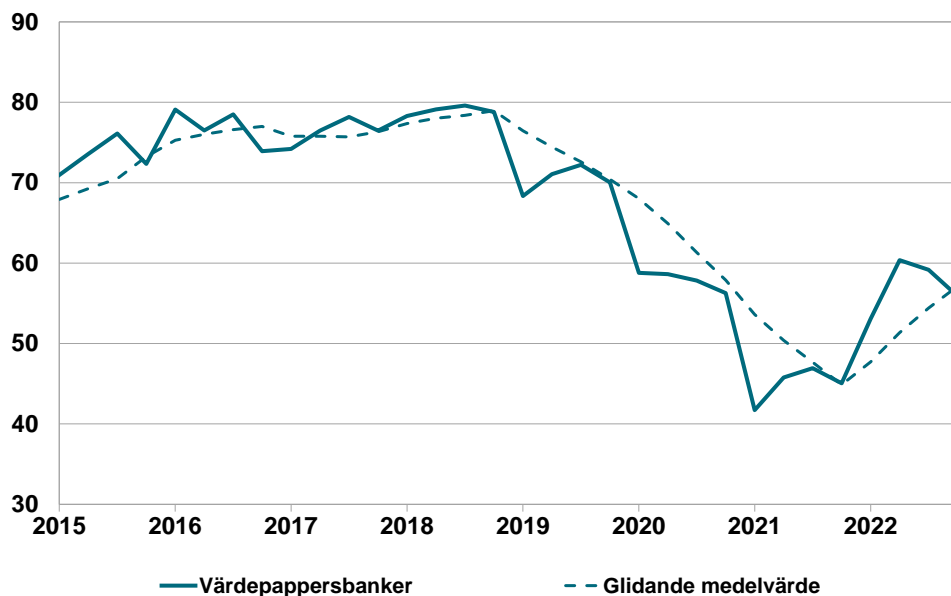
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Liksom avkastningen på eget kapital har avkastningen på totalt kapital minskat kraftigt sedan rekordåret 2021. Under 2021 uppgick det som mest till 3,9 procent (se fig. 36), men vid utgången av 2022 var avkastningen 2,2 procent.

37. K/I-kvot

Procent

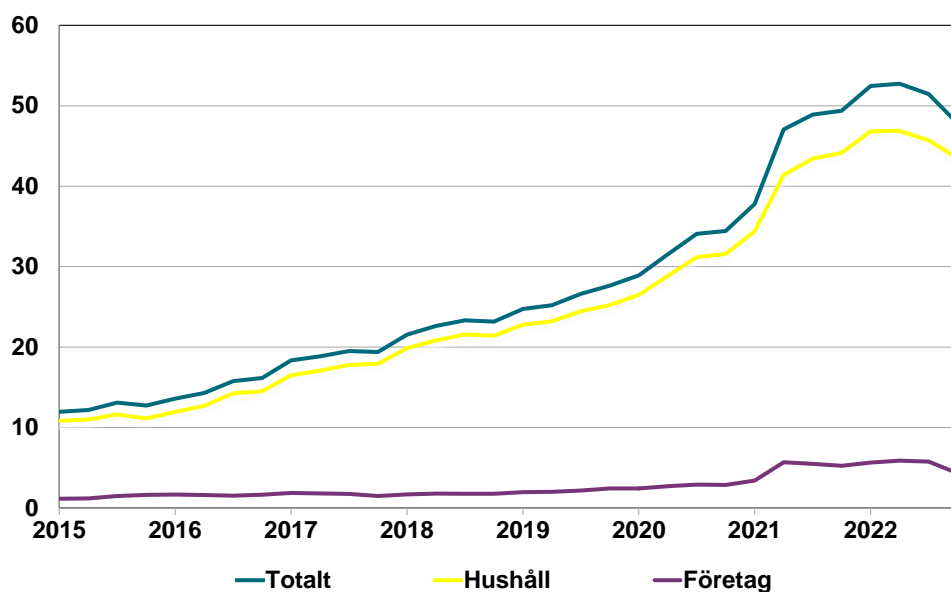
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen. Beräkningarna har uppdaterats i enlighet med EBA:s definition. Det ger en högre K/I-kvot men samma trend över hela perioden jämfört med tidigare versioner av rapporten.

Kostnaderna i relation till intäkterna uppgick till 55,9 procent vid utgången av 2022 (fig. 37). Det är en ökning med 11 procentenheter jämfört med utgången av 2021. Ökningen förklaras av att intäkterna har minskat med 18,5 procent samtidigt som kostnaderna ökat med 1,1 procent under året.

38. Utlåning

Miljarder kronor

Källa: FI, SCB.

Utlåningen till allmänheten minskade under 2022 med 3,2 procent, till 48 miljarder kronor. Utlåningen är i huvudsak kopplad till värdepappersdepåer, men bolån är en produkt som ökar. Sett till den totala bankmarknaden är andelen fortsatt liten.

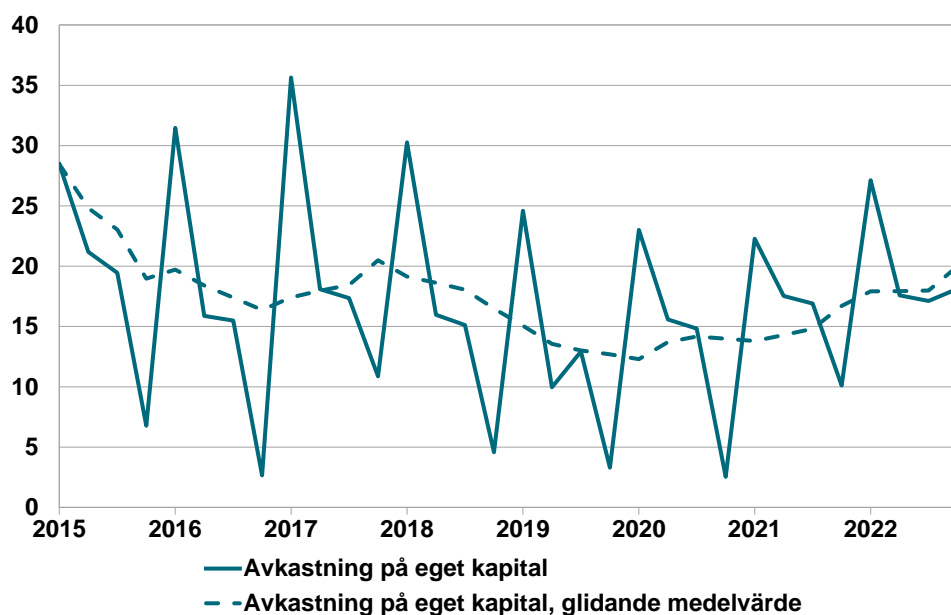
Leasingbolag

De senaste åren har leasingbolagens företagsutlåning ökat stadigt samtidigt som även andelen problemlån har ökat. Kostnader i förhållande till intäkter ligger högt i jämförelse med andra företagskategorier.

De sju leasingbolagen i Sverige har en annan affärsmodell än de traditionella bankerna. Leasingbolagens verksamhet syftar ofta till att stödja försäljningen i en icke-finansiell företagskoncern genom att erbjuda produkt-, sälj- och kundfinansiering. I några fall handlar det om koncerner inom fordonsindustrin.

39. Avkastning på eget kapital

Procent

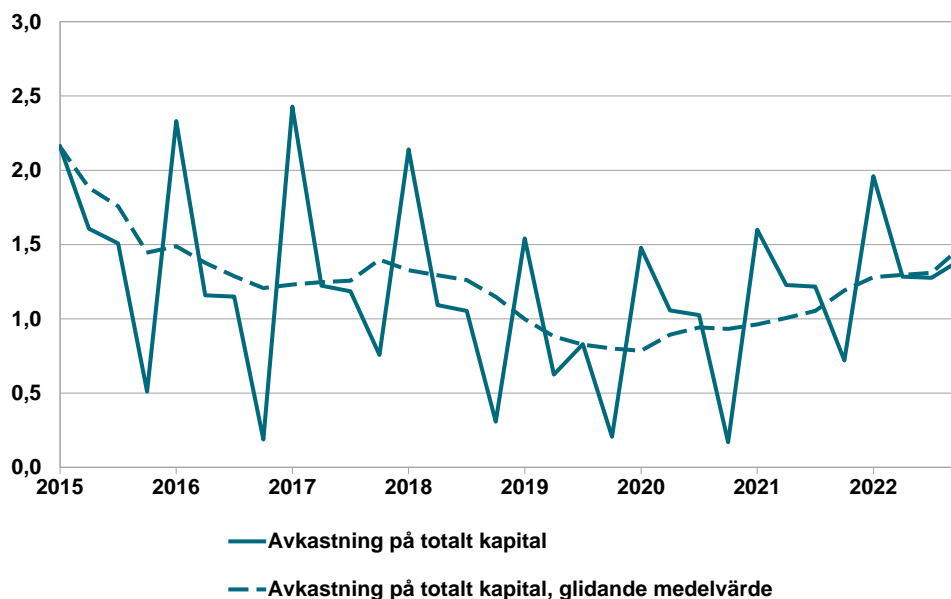
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Det glidande medelvärdet avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Avkastningen på eget kapital tenderar att variera mycket under året (se diagram 39). Det beror till viss del på att många av bolagen ingår i större koncerner, vilket innebär att moderbolaget kan styra bolagens redovisade vinst. I själva verket visar det glidande medelvärdet att den är relativt stabil över tid med en viss uppåtgående trend under 2022.

40. Avkastning på totalt kapital

Procent

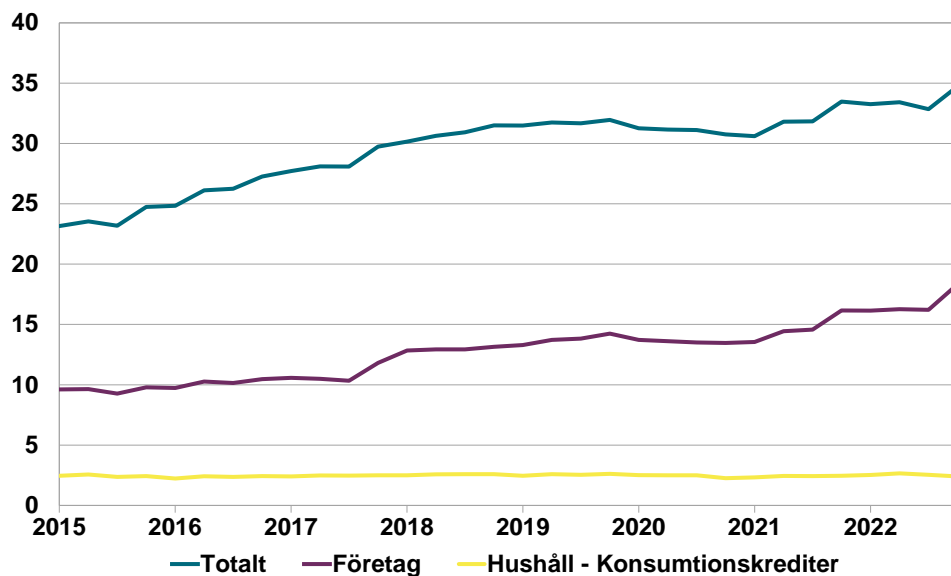
Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Ett glidande medelvärde avser medelvärdet av de fyra senaste kvartalen.

Liksom avkastningen på totalt kapital varierar avkastningen på totalt kapital över året (fig. 40). Ser man till det glidande medelvärdet är avkastningen relativt stabil med en viss positiv trend sedan början på 2021.

41. Utlåning

Miljarder kronor

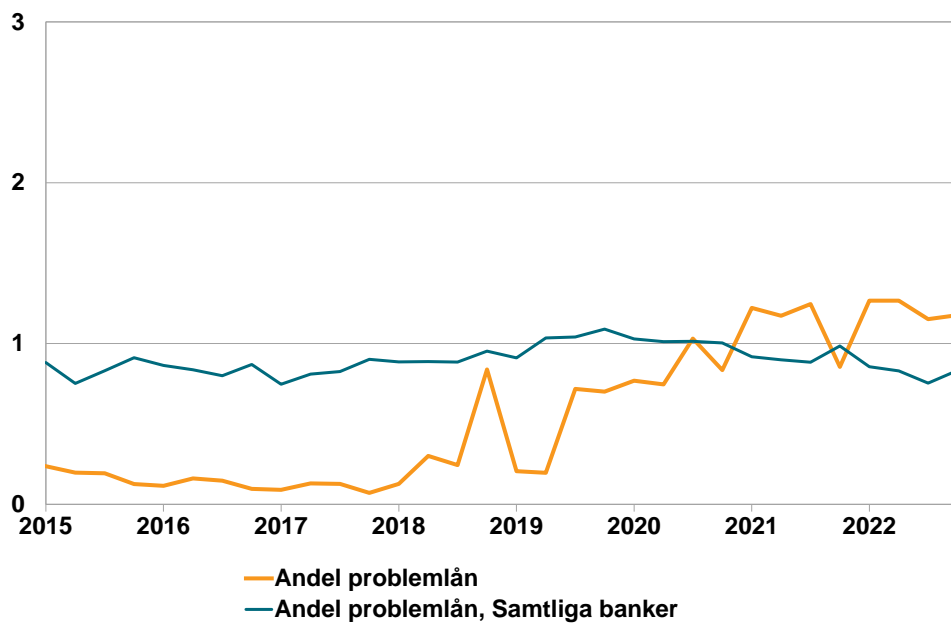

Källa: FI och SCB.

Utlåningen har växt de senaste åren men tenderar nu att stanna av. Det beror sannolikt på minskad efterfrågan på leasing i och med den ekonomiska osäkerhet vi lever i. Leasingbolagens utlåning till allmänheten står för en förhållandevis liten del av bankmarknadens utlåning (se fig. 41).

42. Andel problemlån

Procent

Källa: FI.

Anm. Kvoterna avser viktade genomsnitt. Andel problemlån avser andel av total utlåning till allmänheten.

Sedan 2019 har leasingbolagens andel problemlån ökat från relativt låga nivåer och uppgår nu till 1,2 procent (se diagram 42).

Bilaga – Kategorisering av företag

Tabellen ger exempel på särdrag som kan förknippas med respektive kategori av företag.

Kategori	Exempel på särdrag	Banker som ingår
Storbanker (3 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Brett utbud av finansiella tjänster till hushåll och företag Hög andel marknadsfinansiering Hög grad av systemvikt; utför många funktioner som är kritiska för samhället. 	SEB, Svenska Handelsbanken och Swedbank.
Bolånebanker (6 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamhet inriktad mot lån med säkerhet Intäkterna drivs av räntenetto Finansierar sig genom inlåning från allmänheten och marknadsfinansiering. 	Skandiabanken, SBAB Bank, Länsförsäkringar Bank, Landshypotek Bank, Borgo och Bluestep.
Sparbanker (59 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Har som övergripande mål att främja den lokala ekonomin och näringslivet Erbjuder traditionella banktjänster inom ett givet geografiskt område Intäkterna drivs av räntenetto. 	De fem största är Sparbanken Skåne, Sparbanken Nord, Sparbanken Sjuhärad, Varbergs Sparbank och Sörmlands Sparbank.
Konsumtions- kreditföretag (14 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamhet inriktad mot lån utan säkerhet och olika slags betaltjänster Inriktning mot fintech (gäller flera banker inom denna kategori) Många av företagen är webbaserade. 	Collector, ICA Banken, Ikano Bank, Marginalen, MedMera Bank, Nordax, Resurs Bank, Svea Bank, Klarna, Qlilo, Northmill, Moank, TF Bank och Nstart.
Värdepappersbanker (4 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Tillhandahåller finansiella tjänster som exempelvis värdepappershandel åt privatpersoner eller företag samt fond- och kapitalförvaltning. Intäkterna drivs av provisionsnetto. 	Avanza, Carnegie Investment Bank, Erik Penser och Nordnet.
Leasingbolag (7 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamheten har fokus mot produkt- och säljfinansiering Majoriteten är dotterbolag till stora icke-finansiella koncerner Erbjuder koncernens kunder finansiering vid köp av deras produkter, exempelvis bilar eller andra kapitalvaror. 	Lantmännen finans, OK-Q8 Bank, Volvofinans bank, De Lage Landen Finans, Siemens Financial Services, Telia Finance, Toyota Material Handling Commercial Finance.
Bostadskreditinstitut (8 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Kärnverksamhet inriktad mot bolån Affärsmodellen bygger som regel på överlåtelse av bolån till ett närliggande företag som skapar och förvaltar investeringsprodukter för institutionella investerarens räkning. 	Några av de största är Stabelo, Hypoteket Bolån Sverige AB och Svensk Hypotekspension.
Betaltjänstföretag (47 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Förmedlar ofta olika sorters betallosningar. Blir ofta kategoriserade som fintechföretag Agerar ofta som mellanhand mellan konsumenten och en traditionell bank. 	Några av de största är Bambora, Trustly, Loomis och Kivra.
Utländska filialer och dotterbolag (37 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Består av svenska filialer och dotterbolag till utländska, ofta stora, bankkoncerner. 	De största är Nordea Bank Abp:s filial i Sverige, Nordea Hypotek, Danske Banks filial i Sverige, Danske Hypotek och DnB NOR Banks filial i Sverige.
Övriga banker och kreditmarknadsbolag (10 företag)	<ul style="list-style-type: none"> Exempelvis medlemsbanker, företag vars verksamhet innefattar förvärv av förfallna fordringar och företag som erbjuder fakturabelåning. 	Kommuninvest, Svensk exportkredit, Hoist, AK Nordic, JAK Medlemsbank, Ekobanken medlemsbank, GCC Capital, Svenska Skeppshypotekskassan, Avida Finans, Nordiska kreditmarknadsaktiebolaget, Promentor Finans AB, Froda.